

Ешуа

1

Биринши бап Жаратқан Ийениң Ешуаға берген буйрығы

¹ Жаратқан Ийе Өз қулы Муўсаның өлиминен соң, оның жәрдемшиси Нун улы Ешуаға былай деди: ² «Мениң қулым Муўса өлди. Қәнекей, енди сен пүткил халық пенен бирге Иордан дәрьясын кесип өтип, Мен сизлерге, яғный Израил халқына беретүғын елге кириңлер. ³ Муўсаға айтқанымдай, аяғыңыз тийген барлық жерлерди сизлерге беремен. ⁴ Сизлердиң жер шегараңыз қубладағы шөлден арқадағы Лебанонға дейин, шығыстағы уллы Евфрат дәрьясынан пүткил хеттлердиң ели арқалы батыстағы Жер Орта теңизине дейин созылған болады. ⁵ Өмириң бойы хеш ким саған қарсы тура алмайды. Муўса менен бирге болғаным сыяқлы, Мен сениң менен де бирге боламан. Сени хеш қашан қалдырмайман хәм таслап кетпеймен.

⁶ Күшли хәм мәрт бол. Себеби Мен ата-бабаларына беремен деп ант ишкен жерди бул халық ийелеуи ушын, сол жерди оларға сен алып бересең. ⁷ Тек күшли хәм жүдә мәрт болып, қулым Муўсаның саған буйырған пүткил Нызамын муқыятлы түрде орынла. Қай жерге барсаң да, табысқа ийе болыуың ушын, бул Нызамнан узақлама хәм оннан я оңға, я солға аўып кетпе. ⁸ Нызам китабында жазылған сөзлерди аўзыңнан түсирме. Онда жазылғанлардың барлығын толық орынлау ушын, ол хәкқында күни-түни ой жуўыртып жүр. Сонда сен табысқа ийе болып, мақсетиңе ерисесең. ⁹ Саған күшли хәм мәрт бол демеген бе едим? Қоркпа хәм руўхыңды түсирме. Өйткени Қудайың Жаратқан Ийе сен баратуғын хәр бир жерде сениң менен бирге болады».

Ешунаның халыққа берген буйрығы

¹⁰ Солай етип, Ешуа халық қадағалаушыларына былай деп буйырды: ¹¹ «Орданы аралап шығып, халыққа мына буйрықты бериңлер: „Өзлериңизге азық-аўқат таярлаңлар. Себеби Қудайыңыз Жаратқан Ийе сизлерге беретүғын жерине кирип, оны меншик етип ийелеуи ушын, үш күннен соң, Иордан дәрьясын кесип өтесизлер“».

¹² Ал Ешуа Рубен хәм Гад урыулары менен Менашше урыуының ярымына былай деди:

¹³ – Жаратқан Ийениң қулы Муўсаның: «Қудайыңыз Жаратқан Ийе бул жерди сизлерге берип, сизлерди тынышлыққа еристиреди», – деген сөзлерин еске түсириңлер. ¹⁴ Сизлердиң хаялларыңыз, балаларыңыз хәм малларыңыз

усы жерде, яғный Иордан дәрьясының шығысында, Муўсаның сизлерге берген жеринде қалсын. Бирақ сизлер, яғный пүткіл жаўынгерлер қуралланып, туўысқанларыңыздан алдын дәрьяны кесип өтиңлер хәм оларға жәрдем бериңлер. ¹⁵ Жаратқан Ийе сизлерди тынышлыққа еристиргени сыяқлы, оларды да тынышлыққа еристиреди. Олар Қудайыңыз Жаратқан Ийениң беретуғын жерин мүлик етип алғаннан соң, сизлер де мүлик етип алған жерлериңизге, Жаратқан Ийениң қулы Муўсаның Иордан дәрьясының шығысындағы сизлерге берген жерине қайтып, усы жерге орналасыңлар.

¹⁶ Олар Ешуаға былай деп жуўап берди:

– Бизлерге буйырғанларыңның хәммесин орынлаймыз. Қай жерге жиберсең де, барамыз. ¹⁷ Хәр бир нәрседе Муўсаның сөзине бойсынғанымыз сыяқлы, сениң сөзиңе де бойсынамыз. Муўса менен бирге болған Қудайың Жаратқан Ийе сениң менен де бирге болсын. ¹⁸ Сөзиңе қарсы шыққан хәм қандай да бир буйрығыңа бойсынбаған адамға өлим жазасы бериледи. Тек сен күшли хәм мәрт бол.

2

Екинши бап Рахаб хәм жансызлар

¹ Нун улы Ешуа Шиттимнен жасырын түрде еки жансызды жиберип атырып, оларға: «Барып, Кенаан жерин, әсиресе Ерихоны көзден өткізиңлер», – деди. Солай етип, жансызлар жолға шығып, Рахаб деген бузық хаялдың үйине келди хәм сол жерде қонып қалды. ² Сонда Ерихо патшасына: «Елимизди көзден өткізиў ушын, усы түни Израил халқынан адамлар келди», – деген хабар жетти. ³ Сонлықтан Ерихо патшасы Рахабқа: «Сениң үйиңе келген сол адамларды шығарып бер. Себеби олар елимизди көзден өткізиў ушын келген», – деген хабар жоллады. ⁴ Ал еки адамды жасырып қойған Рахаб: «Сол адамлардың маған келгени рас. Бирақ мен олардың қай жерли екенин билмеген едим. ⁵ Геўгим түспестен бурын, қала дәрўазасы жабылайын деп атырғанда, олар шығып кетти. Олардың қай жаққа кеткенин билмеймен. Излериңнен дәрхал кетсеңиз, жетип аласызлар», – деди. ⁶ Негизинде хаял сол адамларды тамның төбесине шығарып, ол жерге жайып қойылған зығыр баўларының астына жасырған еди. ⁷ Ал патшаның адамлары болса, жансызларды Иордан дәрьясын кесип өтетуғын жерге қарай қуўып кетти. Олар қаладан шығыўдан-ақ, қала дәрўазасы жабылды.

⁸ Тамның төбесиндеги адамлар жатпай турып, хаял олардың жанына барды да, ⁹ оларға былай деди:

– Жаратқан Ийениң бул елди сизлерге бергенин билемен. Бизлерди сизлер себепли қорқыныш бийледи. Елде жасайтуғын хәр бир адамның руўхы түсип

жүр. ¹⁰ Өйткени сизлер Мысырдан шыққаныңызда, Жаратқан Ийениң Қамыс теңизин* алдыңызда қалай құрғатып таслағанын, Иордан дәрьясының арғы жағындағы аморлардың еки патшасы Сихон менен Огқа сизлер нелер ислегениңизди, оларды қалайынша пүткіллей қырып таслағаныңызды еситкен едик. ¹¹ Буларды еситкенимизде, руўхымыз түсип кетти. Сизлерден қорққанымыздан, хеш кимде хал-дәрман қалмады. Себеби сизлердиң Қудайыңыз Жаратқан Ийе – жоқарыдағы аспанда да, төмендеги жер жүзінде де Қудай. ¹²⁻¹³ Сизлерге жақсылық еткеним сыяқлы, сизлер де мениң үй-ишиме жақсылық ететуғыныңызға Жаратқан Ийе хақы ант ишиңлер. Ата-анамды, аға-инилеримди, апа-сиңдилеримди хәм олардың үй-ишлерин өлимнен сақлап, хәммеимизди аман қалдыратуғыныңызды билдиретуғын исенимли бир белги бериңлер. ¹⁴ Адамлар оған:

– Егер бул исимизди әшкара қылмасаңыз, бизлер сизлер ушын жанымызды бериўге таярмыз. Жаратқан Ийе бул жерди бизлерге бергенинде, саған жақсылық ислеп, садықлық көрсетемиз, – деди.

¹⁵ Үйи қала дийўалында жайласқанлықтан, Рахаб адамларды арқан менен әйнектен төменге түсирди де, ¹⁶ оларға:

– Изиңизден қуўып кеткен адамлар сизлерге дус келип қалмаўы ушын, таўға шығыңлар. Олар излерине қайтып кеткенге дейин, үш күн сол жерде жасырынып турыңлар. Соңынан жолыңызды даўам етерсизлер, – деди. ¹⁷ Сол адамлар Рахабқа былай деди:

– Бизлер иштирген антында турыўымыз ушын мына нәрсени ислеўиң шәрт: ¹⁸ Усы елге киргенимизде, мына қызыл арқанды бизлерди түсирип жиберген әйнегиңе байлап қой. Соңынан ата-анаңды, туўысқанларыңды хәм әкеңниң пүткіл хожалығын жаныңа, өз үйиңе жыйна. ¹⁹ Сениң үйиңниң қапысынан сыртқа шыққан адам өз басы ушын өзи жуўап береди. Бундай адам ушын бизлер жуўапкер емеспиз. Бирақ егер сениң менен бирге үйиңде болған бир адам жәбир көрсе, оның өлимине бизлер жуўапкер боламыз. ²⁰ Деген менен, ислеримизди әшкара қылсаң, онда бизлер сен иштирген анттан азат боламыз.

²¹ Хаял оларға:

– Айтқаныңыздай болсын, – деди хәм оларды жолға шығарып салғаннан соң, қызыл арқанды әйнекке байлап қойды.

²² Адамлар ол жерден кетип, таўға шықты хәм излеринен қуўғанлар қайтып кеткенше, сол жерде үш күн қалды. Олардың изинен қуўғанлар барлық жерден оларды излесе де, таба алмады. ²³ Еки адам изине қайтыў ушын таўдан түсти де, дәрьяны кесип өтип, Нун улы Ешуаның жанына барды хәм басларынан өткен хәмме нәрсени айтып берди. ²⁴ Олар Ешуаға: «Жаратқан Ийе хақыйқаттан да бул пүткіл жерди бизлердиң қолымызға тапсырыпты. Ол жерде жасайтуғын хәр бир адам бизлерден қорқып, руўхы түсип жүр

екен», – деди.

3

Үшінші бап Израиллылардың Иордан дәрьясынан өтиуі

¹ Ешуа таң азаннан турды да, пүткіл Израил халқы менен бирликте Шиттимнен жолға шығып, Иордан дәрьясына келди. Олар дәрьяны кесип өтпей, сол жерде түнеди. ² Үшінші күннің соңында орданы бастан-аяқ айланып шыққан қадағалаушылар ³ халыққа былай деп буйырды: «Лебийли руұханийлер Қудай Ийеңиздің Келисим сандығын^a көтерип баратырғанын көргениңизде, сизлер де орныңыздан қозғалып, сандықтың изине ериңдер.

⁴ Солай етип, сизлер қайсы тәрәпке баратуғыныңызды билип аласызлар. Себеби сизлер алдын бул жолдан хеш қашан жүрип көрмегенсизлер. Бирақ Келисим сандығына жақынласпаңлар. Сандық пенен сизлердің араңызда еки мың шығанақ* қашықлық болсын».

⁵ Ешуа халыққа: «Өзлериңизди пәклендер. Өйткени Жаратқан Ийе ертең араңызда кәраматлар ислеиди», – деди.

⁶ Ал руұханийлерге: «Келисим сандығын көтерип, халықтың алдында жүриңдер», – деди. Солай етип, руұханийлер сандықты көтерип, халықтың алдында жүрип кетти.

⁷ Сол арада Жаратқан Ийе Ешуаға былай деди: «Мен Муұса менен бирге болғаным сыяқлы, сениң менен де бирге екенимди олар түсиниуі ушын, бүгиннен баслап сени пүткіл Израил халқының көз алдында мәртебели қыламан. ⁸ Сен Келисим сандығын көтерген руұханийлерге: „Иордан дәрьясының жағасына барғаныңызда, суұға аяқ басып, тоқтап турыңлар“, – деп буйрық бер».

⁹ Ешуа Израил халқына: «Жақынырақ келип, Қудайыңыз Жаратқан Ийеңіз сөзлерин тыңлаңлар», – деп болып, сөзин былай дауам етти: ¹⁰ «Тири Қудайдың араңызда екенин, Оның кенаан, хетт, хиұ, периз, гиргаш, амор хәм ебус халықларын алдыңыздан сөзсиз куұып жиберетуғынын мынадан билип аласызлар: ¹¹ мине, пүткіл жер жүзи Ийесиниң Келисим сандығы сизлерден алдын Иордан дәрьясынан өтеди. ¹² Енди өзлериңизге хәр бир урыұдан бир адамнан, яғный Израил урыұларынан он еки адамды сайлап алыңлар.

¹³ Пүткіл жер жүзиниң Ийеси болған Жаратқан Ийеңіз сандығын көтерген руұханийлер Иордан дәрьясына аяқ басқанда, жоқарыдан аққан суұлар тоқтап, бир жерге топланады».

¹⁴ Халық Иордан дәрьясынан өтиуі ушын түнеген жеринен жолға шықты.

^aКелисим сандығы –

Келисим сандығын көтерген руұханийлер алдында жүрип баратыр еди.

¹⁵ Иордан дәрьясы жыйын-терим ұақтында тасып, кәнарынан шығып кететуғын еди. Сонда сандықты көтерген руұханийлер дәрьяның жағасына барып, суўға аяқларын тийгизиўден-ақ, ¹⁶ жоқарыдан аққан суўлар тоқтап, жүдә узақларда, Саретанға жақын болған Адам қаласында топланып, жоқарылай баслады. Ал Иордан тегислигиндеги теңизге, яғный Өли теңизге аққан дәрьяның қалған суўлары болса, пүткиллей тоқтап қалды. Халық дәрьяны Ерихонның қарсы алдынан кесип өтти. ¹⁷ Пүткил халық дәрьядан өтип болғанша, Жаратқан Ийениң Келисим сандығын көтерген руұханийлер дәрьяның қурғап қалған ултанының ортасында қозғалмай турды. Солай етип, пүткил Израил халқы дәрьяның қурғап қалған ултаны арқалы өтти.

4

Төртинши бап Естелик таслардың орнатылыўы

¹ Пүткил халық Иордан дәрьясынан өтип болғаннан соң, Жаратқан Ийе Ешуаға былай деди: ² «Халық ишинен он еки адамды, яғный хәр урыўдан бир адамнан сайлап алың да, ³ оларға былай деп буйырыңлар: „Бул жерден, Иордан дәрьясының ортасынан, руұханийлердиң аяқлары қыймылдамай турған жерден он еки тас алыңлар. Бул тасларды өзлериңиз бенен бирге алып, түнейтуғын жериңизге апарып қойыңлар“».

⁴ Солай етип, Ешуа Израилдың хәр бир урыўынан өзи сайлап алған он еки адамды шақырып алып, ⁵ оларға былай деп буйырды: «Дәрьяның ортасына, Қудайыңыз Жаратқан Ийениң сандығының алды бетине барып, Израил халқының урыў санына қарай хәр бириңиз ийниңизге бир тастан көтерип алыңлар. ⁶ Олар сизлер ушын белги болады. Балаларыңыз келешекте: „Бул таслар нени аңлатады?“ – деп сорағанда, ⁷ оларға: „Иордан дәрьясының суўлары Жаратқан Ийениң Келисим сандығының алдында ақпай қалды. Келисим сандығы дәрьядан өтип атырғанда, ағып турған суўлар тоқтап қалды. Бул таслар Израил халқы ушын сол ұақыядан мәңгиге естелик болады“, – дейсизлер».

⁸ Израиллылар Ешуаның буйрығын орынлады. Жаратқан Ийениң Ешуаға айтқанындай, Израил урыўларының санына қарай Иордан дәрьясының ортасынан алынған он еки тасты олар өзлери түнеген жерге алып келип, сол жерге қойды. ⁹ Ешуа Иордан дәрьясының ортасына, Келисим сандығын көтерген руұханийлер турған жерге басқа он еки тас орнатты. Бул таслар бүгин де сол жерде тур.

¹⁰ Солай етип, Жаратқан Ийениң халыққа жеткизиў ушын Ешуаға буйырған хәр бир нәрсеси орынланыўға дейин, сандықты көтерген руұханийлер

Иордан дәрьясының ортасында турды. Ҳәр бир нәрсе Муўсаның Ешуаға буйырғанындай етип исленди. Халық дәрьядан асығыслық пенен өтти.

¹¹ Пүткил халық дәрьядан өткеннен кейин, Жаратқан Ийениң сандығын көтерген руўханийлер де халықтың көз алдында дәрьядан өтти. ¹² Рубен хәм Гад урыўлары менен Менашше урыўының ярымы Муўсаның өзлерине буйырғаны сыяқлы курал асынып, Израил халқының алдында дәрьядан кесип өтти. ¹³ Усы тәризде қырк мыңға шамалас кураллы адамлар урысыў ушын Жаратқан Ийениң алдында Ерихо тегислигине өтти.

¹⁴ Жаратқан Ийе сол күни Ешуаны пүткил Израил халқының көз алдында мәртебели қылды. Муўсаға өмири бойы қандай хұрмет көрсетилген болса, Ешуаға да сондай хұрмет көрсетиле баслады.

¹⁵ Жаратқан Ийе Ешуаға: ¹⁶ «Келисим сандығын көтерген руўханийлерге Иордан дәрьясынан шығыўды буйыр», – деди. ¹⁷ Ешуа руўханийлерге: «Иордан дәрьясынан шығыңлар», – деп буйырды. ¹⁸ Жаратқан Ийениң Келисим сандығын көтерген руўханийлер Иордан дәрьясының ортасынан шығып, жағаға аяқ басыўдан-ақ, дәрьяның суўлары бурынғыдай жийеклеринен тасып аға баслады.

¹⁹ Халық биринши айдың оныншы күни Иордан дәрьясынан өтип, Гилгалға, Ерихонның шығыс шегарасына орналасты. ²⁰ Ешуа Иорданнан алынған он еки тасты Гилгалға орнатты. ²¹ Соңынан ол Израил халқына былай деди: «Келешекте сизлердиң урпақларыңыз өз әкелеринен: „Бул таслар нени аңлатады?“ – деп сораса, ²² оларға Израил халқының Иордан дәрьясының курғап қалған ултаны арқалы өткенин айтың. ²³ Қудайыңыз Жаратқан Ийе Қамыс теңизин бизлер өтип боламан дегенше, қалай курғатып таслаған болса, Иордан дәрьясын да сизлер өтип боламан дегенше, солай курғатып таслағанын түсиндириң. ²⁴ Ол буларды жер жүзиндеги барлық халықлар Жаратқан Ийениң қаншелли құдиретли екенин билиўи ушын хәм сизлер де бәркулла Қудайыңыз Жаратқан Ийеден қорқыўыңыз ушын иследи».

5

Бесинши бап ¹ Жаратқан Ийениң Иордан дәрьясының суўларын израиллылардың алдында, олар өтип боламан дегенше, қалай курғатып таслағанын Иорданның батыс тәрәпиндеги амор патшалары хәм Жер Орта теңизи жағасындағы кенаан патшалары еситкенде, руўхлары түсти. Израиллылардан қорққанынан, хеш кимде хал-дәрман қалмады.

Гилгалдағы сүннет етилиў

² Сол ўақытта Жаратқан Ийе Ешуаға: «Тастан пышақлар ислеп, израиллыларды бурынғыдай сүннет ет», – деди. ³ Солай етип, Ешуа тастан

пышақлар ислеп, израиллыларды Аралот* төбешигинде сүннет етти. ⁴ Буны ислегенинің себеби мынаў еди: Мысырдан шыққанлардың хәммеси, урысқа жарамлы болған барлық ер адамлар Мысырдан шыққаннан соң, шөлде жүргенде өлип кеткен еди. ⁵ Мысырдан шыққан барлық ер адамлар сүннет етилген еди. Бирақ Мысырдан шыққаннан кейин шөлде жүрген уақытта туўылған ер адамлардың хеш бири сүннет етилмеген еди. ⁶ Мысырдан шыққанда урысқа жарамлы болғанлардың хәммеси өлип болғанша, израиллылар шөлде қырк жыл гезип жүрди. Себеби олар Жаратқан Ийениң сөзин тыңламаған еди. Жаратқан Ийе оларға: «Мен ата-бабаларыңызға ўде етип, сизлерге бермен деген сүт хәм пал ағып турған жерди сизлер көрмейсизлер», – деп ант ишкен еди. ⁷ Жаратқан Ийе олардың орнына балаларына өмир берди. Сүннет етилмеген бул балаларды Ешуа сүннет етти. Өйткени олар жолда сүннет етилмеген еди. ⁸ Барлық ер адамлар сүннет етилгеннен соң, тәўир болғанша, ордадағы өз орынларында қалды.

⁹ Сонда Жаратқан Ийе Ешуаға: «Мысырда сизлерде болған масқарашылықты бүгин алып тасладым», – деди. Сонлықтан сол жер бүгин де Гилгал^b деп аталады.

¹⁰ Гилгалда Ерихо тегислигине орда қурған Израил халқы айдың он төртинши күни кеште Қутқарылыў байрамын^c байрамлады. ¹¹ Бир күн даўам еткен байрамнан соң, олар елдің зүрәетинен ашытқысыз нан хәм куўырмаш жеди. ¹² Олар сол елдің зүрәетинен жей баслады хәм ертеңине маннаның^d жаўыўы пүткиллей тоқтады. Израиллылар сол жылы Кенаан елинің зүрәети менен азықланды.

Ерихо қаласының қулаўы

¹³ Ешуа Ерихо қаласына жақын жерде болғанда, басын көтерип қарап, алдында қылыш услап турған бир адамды көрди. Ешуа оған жақынласып: – Сен бизлер тәрәптиң адамымысаң ямаса душпан тәрәптиң бе? – деп сорады.

¹⁴ Сол адам оған: – Хеш тәрәптиң де емес. Мен Жаратқан Ийениң әскерлериниң сәркәрдасыман. Мине, Мен келдим, – деди.

^bГилгал – еврей тилинде «Гилгал», алып таслаў, домалатып таслаў дегенди билдиреди.

^cҚутқарылыў байрамы – еврейше «Пасха», өтиў дегенди билдиреди. Себеби Израил халқы Мысырда қуллықта болған уақытта, Қудай Израил халқын қуллықтан алып шықты.

^dМанна –

Сол ўақытта Ешуа ет-бетинен жерге жығылып, оған табынды да:

– Мырзам, қулыңызға айтатуғын қандай сөзиңиз бар? – деп сорады.

¹⁵ Жаратқан Ийениң әскерлериниң сәркәрдасы Ешуаға:

– Аяқ кийимиңди шеш. Өйткени сен турған жер – мухаддес, – деди. Ешуа айтылғанды орынлады.

¹⁶ Израиллылар себепли, Ерихо қаласының дәруазалары тас қылып жабылған еди. Ол арқалы хеш ким кирмеди де, шықпады да.

6

Алтыншы бап ¹ Сонда Жаратқан Ийе Ешуаға былай деди: «Мен Ерихо қаласын, оның патшасын хәм жаўынгерлерин саған тәслим қыламан. ² Сен пүткил әскерлерин менен бирге алты күн даўамында қала дөгерегин күнине бир мәртебе айланып шығыўың керек. ³ Кәрнай көтерген жети руўханий сандықтың алдында жүрсин. Жетинши күни қаланың дөгерегин жети мәртебе айланыңлар хәм сонда руўханийлер кәрнайларын шертсин.

⁴ Руўханийлердиң кәрнайларды узақ созып шерткенин еситкениңизде, пүткил халық бәлент даўыс пенен бақырсын. Сонда қаланың дийўаллары қулап түседи хәм хәр бир адам турған жеринен туўры қалаға киреди».

⁵ Нун улы Ешуа руўханийлерди шақырып алып, оларға: «Келисим сандығын көтериңлер. Жети руўханий қолларына кәрнайларды алып, Жаратқан Ийениң сандығының алдында жүрсин», – деди. ⁶ Соңынан халыққа: «Алға жүриңлер, қаланың дөгерегин айланыўды баслаңлар. Қураллы адамлар Жаратқан Ийениң сандығының алдында жүрсин», – деди.

⁷ Ешуа бул сөзлерди халыққа айтып болғаннан соң, кәрнайларды көтерген жети руўханий кәрнайларды шертип, Жаратқан Ийениң алдында алға жүре баслады. Олардың изинен Жаратқан Ийениң Келисим сандығы алып жүрилди. ⁸ Қуралланған адамлар кәрнай шерткен руўханийлердиң алдында, ал артта киятырғанлар сандықтың изинен жүрип киятыр еди. Сол ўақытта кәрнайлар да үзликсиз шертилип турды. ⁹ Сонда Ешуа халыққа: «Бақырмаңлар, сеслериңизди шығармаңлар. Мен: „Бақырыңлар“, – демегенимше, аўзыңыздан бирде бир сөз шықпасын. Буйрығымды еситкен ўақтыңызда, бақырыңлар», – деп буйырды. ¹⁰ Солай етип, олар Жаратқан Ийениң сандығын көтерип, қала этирапын бир мәртебе айланды. Кейин ордаға келип, сол жерде түнеди.

¹¹ Ертеңине азанда Ешуа ерте оянды хәм руўханийлер Жаратқан Ийениң сандығын көтерди. ¹² Кәрнайларды көтерген жети руўханий Жаратқан Ийениң сандығының алдында кәрнайларды шертип жүрди. Қуралланған адамлар олардың алдында, ал артта киятырғанлар сандықтың изинде жүрди. Сол ўақытта кәрнайлар үзликсиз шертилип турды. ¹³ Солай етип, олар

екинши күни де қала этирапын бир мәртебе айланып, ордаға қайтып келди. Олар бул исти алты күн тәкирарлады.

¹⁴ Жетинши күни олар ерте, жаңа таң атқанда турып, қала этирапын анық сол тәризде жети мәртебе айланып шықты. Олар тек сол күни ғана қала этирапын жети мәртебе айланып шықты. ¹⁵ Руўханийлер жетинши айланбада кәрнайларын шерткенде, Ешуа халыққа былай деди: «Бақырыңлар! Жаратқан Ийе қаланы сизлерге берди! ¹⁶ Қала хәм оның ишиндеги хәр бир нәрсе Жаратқан Ийеге бағышланып, жоқ қылынсын. Тек бизлер жиберген жансызларды жасырып қалған бузық хаял Рахаб хәм оның үйиндегилер ғана аман қалады. ¹⁷ Абайлаңлар, бағышланған нәрселерге қол тийгизбеңдер. Сол нәрселерди бағышлап болып, кейин олардан алсаңыз, сизлер Израилдың ордасын қырғынға ушыратып, бәлеге дуўшар қыласыз. ¹⁸ Пүткил алтын, гүмис, мыс хәм темир нәрселер Жаратқан Ийеге бағышланған болып, олар Жаратқан Ийениң қазнасына түседі».

¹⁹ Солай етип, руўханийлер кәрнайларын шертти. Халық бул даўысты еситиўден, қатты бақырысты хәм дийўаллар қулап түсти. Хәр бир адам турған жеринен туўры қалаға кирди хәм оны қолға киргизди. ²⁰ Олар еркек хәм хаялларды, жас хәм ғаррыларды, ири хәм майда малларды, ешеклерди, қаладағы хәмме тири жанды қылыштан өткизип, қырып таслады.

²¹ Ешуа усы жерге жансыз болып келген еки адамға: «Сол бузық хаялдың үйине барыңлар. Ант ишкениңиздей, хаялды хәм оның пүткил жақынларын сыртқа алып шығыңлар», – деди. ²² Үйге кирген жас жансызлар Рахабты, оның ата-анасын, аға-инилерин, ағайинлерин хәм оның үйиндеги хәмме адамларды алып шығып, Израилдың ордасының жанына әкелди. ²³ Соңынан олар қаланы ишиндегилери менен бирликте жағып жиберди. Тек алтын, гүмис, мыс хәм темир нәрселерди Жаратқан Ийениң Үйиниң қазнасына салды. ²⁴ Ешуа бузық хаял Рахабты, оның әкесиниң үй-ишин хәм жақынларын тири қалдырды. Ешунаның Ерихоны көзден өткизип келиў ушын жиберген жансызларын жасырып қалған Рахаб бүгин де израиллылардың арасында жасамақта.

²⁵ Буннан соң, Ешуа былай деп ғарғыс жәриялады: «Бул қаланы, яғный Ерихо қаласын қайтадан тиклеўге хәрекет еткен адам Жаратқан Ийениң ғарғысына ушырасын. Сол адам қаланың тийкарын өзиниң туңғыш улының үстине салады, ал қала дәрўазасын генже улының үстине курады».

²⁶ Жаратқан Ийе Ешуа менен бирге еди хәм Ешунаның даңқы елдиң хәмме жерине жайылды.

Жетинши бап Аханның гүнасы

¹ Деген менен, израиллылар бағышланған нәрселерге қыянет иследи. Яхуда урыуынан болған Зерахтың шаулығы, Забдийдің ақлығы, Кармийдің улы Ахан бағышланған нәрселердің айырымларын алғанлықтан, Жаратқан Ийениң израиллыларға қәхәри келди.

² Ешуа Ериходан Бейт-Элдің шығысында, Бейт-Аўенге жақын жерде жайласқан Ай қаласына адамларды жиберип атырып, оларға: «Барып, елди көзден өткизиңдер», – деди. Адамлар барып, Ай қаласын көзден өткизди.

³ Кейин олар Ешуаның қасына қайтып келип, оған: «Пүткіл халықтың ол жерге барып, әўере болыуының хәжети жоқ. Саны жағынан аз болған Ай қаласының халқын жеңиўге еки-үш мың адам жеткиликли», – деди. ⁴ Солай етип, үш мыңға жақын израиллылар қалаға қарай жүрис қылды. Бирақ олар Ай халқынан қаша баслады. ⁵ Ай халқы израиллыларды қала дәрўазасынан Шебаримге дейин қуўып, оларды төбешиктен түсерликте қырып баслады хәм олардың шама менен отыз алты адамын өлтирди. Буннан қорққанынан израиллылардың руўхлары түсип, жүрекleri суўлады.

⁶ Сонда Ешуа кийимлерин жыртып, Израилдың ақсақаллары менен бирликте басларына топырақ шашты хәм Жаратқан Ийениң сандығының алдында ет-бетинен жерге жығылып, кешке дейин сол аўхалда жатты.

⁷ Соңынан Ешуа былай деди:

– О, Ийем, Жаратқан Ийе, Сен бизлерди аморларға тәслим етип, жоқ қылыў ушын Иордан дәрьясынан өткизген бе едиң? Қәнекей, дәрьяның арғы тәрәпинде қалсақ еди! ⁸ О, Ийемиз, Израил халқы душпанларынан қашқаннан соң, мен не айта аламан? ⁹ Кенаанлылар хәм усы жерде жасайтуғын басқа халықлар буны еситкенде, этирапымызды қоршап алып, атымызды жер жүзинен жоқ қылады. Сонда Сен Өзиңнің уллы атыңды сақлап қалыў ушын не ислейжақсаң?

¹⁰ Жаратқан Ийе Ешуаға былай деди:

– Орныңнан тур! Неге булай ет-бетинен жерге жығылып жатырсаң?

¹¹ Израиллылар гүна ислеп, Мениң оларға орынлаң деп буйырған келисимимди бузды. Олар бағышланған нәрселердің бир бөлегин урлады хәм алдап, өз затларының арасына жасырды. ¹² Сол себепли, ендигиден былай израиллылар душпанларына қарсы тура алмайды, олар артқа қайтып, душпанларының алдына түсип қашады. Себеби олар жоқ қылыныў жазасына тартылған. Сизлер өзлериңиздеги бағышланған нәрселерди жоқ етпесеңиз, Мен артық сизлер менен бирге болмайман. ¹³ Бар, сен халықты пәкле хәм оларға былай де: «Ертеңги күн ушын өзлериңизди пәклеңдер. Өйткени Израилдың Қудайы Жаратқан Ийе: „Хәй, Израил, сизлердің араңызда бағышланған нәрселер бар. Сол нәрселерди жоқ етпегениңизше,

душпанларыңызға қарсы тура алмайсызлар“, – дейди. ¹⁴ Таң атқанда, сизлер урыў-урыў болып дизилип, гезек пенен алдыға шығасызлар. Жаратқан Ийениң көрсеткен урыўы тийре-тийре болып алдыға шығады. Соң Жаратқан Ийе көрсеткен тийре хожалықлары менен бирме-бир алдыға шығады. Кейин Жаратқан Ийе көрсеткен хожалықтың ер адамлары алдыға шығады.

¹⁵ Бағышланған нәрселерди алды деп көрсетилген адам өзине тийисли ҳәр бир нәрсе менен бирликте жағып жибериледи. Себеби ол адам Жаратқан Ийениң келисимин бузып, Израилда жеркенишли гүна иследи».

¹⁶ Таң азаннан турған Ешуа Израил халқын урыў бойынша алдыға шығарды. Сонда олардың ишинен Яхуда урыўы көрсетилди. ¹⁷ Яхуда тийрелери алдыға шығарылғанда, Зерах тийреси көрсетилди. Зерах тийреси хожалықлары менен алдыға шығарылғанда, Забдий хожалығы көрсетилди. ¹⁸ Забдий хожалығының ер адамлары алдыға шығарылғанда, Яхуда урыўынан Зерахтың шаўлығы, Забдийдиң ақлығы, Кармийдиң улы Ахан көрсетилди.

¹⁹ Сонда Ешуа Аханға:

– Улым! Израилдың Қудайы Жаратқан Ийениң хүрметин орнына қой хәм Оның уллылығын тән алып, хақыйқатын айт, не иследиң? Меннен жасырма, – деди.

²⁰ Ахан Ешуаға былай деди:

– Дурыс, мен Израилдың Қудайы Жаратқан Ийеге қарсы гүна иследим. Мен мына исти қылған едим: ²¹ олжалардың ишинде Шынардан* әкелинген сулыў бир шапан, еки жүз шекел* гүмис, елиў шекел аўырлығында бир алтын қуйманы көргенимде хәўесим келип, оларды алдым. Гүмисти ең астына салып, олардың хәммесин шатырымның ишине, жерге жасырдым.

²² Ешуа жиберген адамлар дәрхал шатырға қарай жуўырып кетти. Олар сол жерге көмилген затларды тапты. Гүмис ең астына көмилген екен. ²³ Олар бул нәрселердиң хәммесин шатырдан алды да, Ешуаға хәм Израил халқына әкелип берип, Жаратқан Ийениң алдына қойды.

²⁴ Ешуа хәм пүткил Израил халқы Зерах улы Аханды, гүмисти, алтын қуйманы, шапанды, Аханның ул-қызларын, ири хәм майда малларын, ешеклерин, оның шатырын хәм шатырының ишиндеги барлық затларын Ахор ойпатлығына апарды. ²⁵ Ешуа Аханға: «Сен неге бизлерди бул бәлеге жолықтырдың? Жаратқан Ийе бүгин өзиңди бәлеге жолықтырады», – деди. Соңынан пүткил Израил халқы Ахан менен оның хожалығындағыларды тас боран қылып өлтирди хәм оларды отқа жағып жиберди. ²⁶ Кейин олар Аханның үстине үлкен тас үйиндисин үйди. Бул үйинди бүгин де бар. Солай етип, усы ўақыядан соң, Жаратқан Ийениң кәхәри басылды. Сол жердиң

бүгинги күнге дейин Ахор^с ойпатлығы деп аталыуының мәниси усы.

8

Сегизинши бап Ай қаласының қыйралыуы

¹ Жаратқан Ийе Ешуаға былай деди: «Қорқпа хәм қәуөтерленбе. Барлық әскерлерди жаныңа алып, Ай қаласына жүрис қыл. Мине, Ай патшасын, халқын, қаласын хәм оның жерин саған тәслим қылдым. ² Ерихо қаласына хәм оның патшасына не ислеген болсаң, Ай қаласына хәм оның патшасына да соны исле. Бирақ ондағы мал хәм затларды олжа етип алыңлар. Қаланың арт бетине бекинис жаса».

³ Солай етип, Ешуа барлық әскерлер менен бирликте Ай қаласына жүрис қылыуға таярланды. Ол таңлаған отыз мың мәрт жауынгерди түнде жолға атландырып атырып, ⁴ оларға былай деп буйырды: «Енди сизлер барып, қаланың арт бетиндеги бекинисте жатыңлар. Қаладан онша алыслап кетпеңлер. Хәммеңиз таяр болып турыңлар. ⁵ Мен жанымдағы адамлар менен бирликте қалаға жақынласаман. Душпан қаладан шығып, әуелгидей бизлерге қарсы келгенде, бизлер олардан қашқандай болып, ⁶ оларды қаладан узақластырғанша изимизден ертип барамыз. Олар бизлерди бурынғыдай қашып баратыр деп ойлайды. Бизлер олардан қашып баратырғанымызда, ⁷ сизлер бекинисте жатырған жериңизден шығып, қаланы қолға киргизесизлер. Қудайыңыз Жаратқан Ийе ол жерди сизлерге тәслим етежақ.

⁸ Қаланы қолға киргизгениңизден соң, оған от бериңлер. Жаратқан Ийениң буйрығы бойынша хәрекет етиңлер. Минекей, мениң сизлерге буйрығым усы».

⁹ Соңынан Ешуа оларды жолға атландырды. Адамлар кетип, Бейт-Эл менен Ай қаласының арасындағы, яғный Ай қаласының батыс тәрөпиндеги бекинисте жатты. Ал Ешуа болса, түнди қалған адамлар менен бирге өткизди.

¹⁰ Ешуа таң азаннан турды да, әскерлерди көзден өткерип, оларды сапқа турғызды. Кейин өзи хәм Израилдың ақсақаллары әскерлердиң алдына түсип, Ай қаласына қарай жолға шықты. ¹¹ Ешуа хәм оның жанындағы барлық әскерлер қалаға жүрис қылды. Олар жақынлап барып, қаланың арқа тәрөпине орда қурды. Олар менен қаланың арасында бир ойпатлық бар еди. ¹² Ешуа бес мыңға шамалас адамға Бейт-Эл менен Ай қаласы арасына, қаланың батыс тәрөпине бекинис қурғызды. ¹³ Соңынан арқада орда қурғанлар да, батыста бекинисте жатырғанлар да урыс майданына түсиўге таяр турды. Ешуа сол

^с Ахор – еврей тилинде «бәле» дегенди аңлатады.

түни ойпатлыққа келди.

¹⁴ Буны көргенде Ай патшасы адамлары менен израиллыларға қарсы урысыу үшін қаладан асығыс түрде шықты. Ешуа жобаластырғандай олар Иордан тегислигинің жанындағы бир жерге шықты. Деген менен, олар өзлерине қарсы қаланың артқы тәрәпинде бекинис жасалғанынан хабарсыз еді. ¹⁵ Ешуа хәм оның жанындағы израиллылар қала халқынан жеңилип атырғандай болып, шөлге қарай қаша баслады. ¹⁶ Қаладағы пүткіл халық израиллылардың изинен қуыуға шақырылды. Олар Ешуаны қуа берип, қаладан узақласып кетти. ¹⁷ Израиллыларды қуыуға Ай қаласы менен Бейт-Элден бир адам қалмай шыққан еді. Олар израиллыларды қуыуға шығып баратырып, қаланы қорғаусыз, ашық қалдырған еді.

¹⁸ Сонда Жаратқан Ийе Ешуаға: «Қолыңдағы семсерди Ай қаласына қарай соз. Мен сол жерди саған тәслим етип атырман», – деди.

Ешуа қолындағы семсерди туұры қалаға қарай созды. ¹⁹ Ол қолын созыудан-ақ, бекинисте жатырғанлар орынларынан ушып турып, қалаға кирди. Олар қаланы қолға киргизип, оны дәрхал жағып жиберди.

²⁰ Ай қаласының турғынлары артына қарағанда, жанып атырған қаланың түтини аспанға көтерилип атырғанын көрди. Шөлге қарай қашқан израиллылар артқа қайтып, оларға хұжим жасағанда, олар тығыларға тесик таба алмай қалды. ²¹ Ешуа хәм оның жанындағы израиллылар бекинисте жатырғанлардың қаланы қолға киргизгенін хәм қаладан түтин шығып атырғанын көргенде изге қайтып, Ай халқына қарсы хұжим жасады.

²² Қаланы қолға киргизгенлер де хұжимге өткенде, қала халқы еки жақтан келген израиллылардың ортасында қалды. Израиллылар олардан аман қалғанлардың да, қашқанлардың да бирде биреуін қалдырмай, хәммесин өлтирди. ²³ Олар Ай патшасын тирилей тутқынға алып, Ешуаның алдына әкелди.

²⁴ Ай қаласынан шығып, қыр далада хәм шөлде өзлеринің изинен қууғанлардың хәммесин израиллылар қылыштан өткизгеннен соң, қалаға қайтып келип, сол жерде қалған адамларды да қылыштан өткизди. ²⁵ Сол күни пүткіл Ай қаласының халқы, ҳаял-еркеги хәммеси болып он еки мың адам өлтирилди. ²⁶ Қала турғынларының хәммесин толық қырып болғанша, Ешуа семсер услаған қолын төмен түсирмеди. ²⁷ Израиллылар Жаратқан Ийениң Ешуаға берген буйрығына кулақ асып, тек қаладағы маллар менен затларды ғана олжа етип алды. ²⁸ Соңынан Ешуа Ай қаласын жағып жиберип, оны мәңги қарабақанаға айландырды. Сол қала бүгин де солай турыпты.

²⁹ Ешуа Ай қаласының патшасын ағашқа илдирип қойып, оны кешке шекем сол жерде қалдырды хәм қуяш батарда оның өли денесин ағаштан түсиртип, қала дәрұазасының кирер аузына таслатты. Ал оның өли денесинің үстине

тасларды таслап, бир үйинди иследи. Бул үйинди бүгін де бар.

Мухаддес Нызамның халыққа оқылыуы

³⁰ Буннан соң, Ешуа Эбал тауында Израилдың Қудайы Жаратқан Ийеге арнап құрбанлық орнын құрды. ³¹ Бул орын Жаратқан Ийениң қулы Муўсаның Израил халқына берген бұйрығы бойынша, Муўсаның Нызам китабында жазылғанындай қылып құрылды. Яғный, темир тиймеген хәм жонылмаған таслардан құрылды. Ол жерде Жаратқан Ийеге арнап жандырылатуғын құрбанлықтар хәм татыулық құрбанлықтары берилди.

³² Муўсаның Израил халқы алдында жазған Нызамының көширмесин Ешуа сол жердеги тасларға жазды. ³³ Ал пүткил израиллылар болса, ақсақаллар, қадағалаушылар, қазылар хәм келгинди адамлар менен бирликте Жаратқан Ийениң Келисим сандығының еки тәрәпинде сандықты көтерген лебийли руўханийлерге қарама-қарсы болып дизилди. Халықтың биринши ярымы Геризсим тауы тәрәпинде, екинши ярымы Эбал тауы тәрәпинде тұрған еди. Өйткени Жаратқан Ийениң қулы Муўса жарылқау алыу ушын усы тәризде турыуды алдын бұйырған еди. ³⁴ Кейин Ешуа Нызам китабында жазылғанындай етип, жарылқау хәм ғарғыс сөзлердің барлығын оқыды.

³⁵ Солай етип, Ешуа пүткил Израил жәмийетиниң, хаяллардың, балалардың хәм халықтың арасында болған келгинди адамлардың алдында Муўсаның бұйрықтарынан бирде бир сөз қалдырмай оқып берди.

9

Тоғызыншы бап Гибонлылардың хийлеси

¹ Иордан дәрәясының батыс тәрәпинде, таулы үлкеде, батыстағы тау етеклеринде хәм Лебанонға дейин созылған Жер Орта теңизи жағасында жасайтуғын барлық патшалар: хетт, амор, кенаан, периз, хиу хәм ебус патшалары болып өткен уақыяларды еситкенде, ² Ешуаға хәм Израил халқына қарсы урысуы ушын хәммеси бир жерге жыйналды.

³ Ал Гибон халқы болса, Ешуаның Ерихо хәм Ай қалаларына ислеген ислерин еситкенде, ⁴ хийле қолланбақшы болды. Олар өзлерин елши қылып көрсетип, ешеклерине ески қалталар, гөне, жыртық хәм жамау-жамау шарап меслерин жүкледи. ⁵ Аяқларына ески хәм жамалған аяқ кийимлер, үстилерине гөне-көкси кийимлер кийди. Олардың дорбаларындағы нанлар кеуип қалған хәм көгерип кеткен еди. ⁶ Солай етип, сол адамлар Гилгалдағы ордаға, Ешуаның жанына келди. Олар Ешуаға хәм Израил халқына:

– Бизлер бир узақ елден келдик. Бизлер менен келисим дүзиуиңизди қәлер едик, – деди.

⁷ Бірақ израиллылар хиўлерге^f:
– Сизлер менен неге келисим дүзиўимиз керек екен? Мүмкин, сизлер бизлерге жақын жерде жасайтуғын шығарсыз, – деди. ⁸ Олар Ешуаға:
– Бизлер сениң қулларыңбыз, – деди.
Ешуа олардан:
– Сизлер кимсиз? Қаяқтан киятырсыз? – деп сорады.
⁹ Олар Ешуаға былай деди:
– Қулларың болған бизлер бир узақ елден келдик. Себеби сениң Қудайың Жаратқан Ийениң даңқы туўралы еситкен едик. Бизлер Қудай хаққында хәмме нәрседен: Оның Мысырда ислеген хәр бир исинен, ¹⁰ Иордан дәрьясының арғы жағындағы аморлардың еки патшасына, яғный Хешбон патшасы Сихонға хәм Аштаротта хүкимдарлық еткен Башан патшасы Огқа нелер ислегенинен де хабарымыз бар. ¹¹ Сонлықтан ақсақалларымыз хәм елимиздиң барлық халқы бизлерге былай деген еди: «Жаныңызға азық-аўқат алып, оларды қарсы алыў ушын шығыңлар хәм оларға: „Бизлер сизлердиң қулларыңызбыз. Бизлер менен келисим дүзиўиңизди қәлеймиз“, – деңлер».
¹² Бизлер сизлерге келиў ушын жолға шыққан күнимизде, азық ушын үйимизден алған бул нанларымыз ыссы еди. Енди қараңлар, олар кеўип, көгерип кеткен. ¹³ Шарап толтырылған мына меслер де таза еди. Мине, олардың қалай жыртылып қалғанына қараңлар. Көп жол басып өткенимиз себепли, кийим-кеншегимиз хәм аяқ кийимимиз де тозып қалды.
¹⁴ Израиллылар Жаратқан Ийе менен кеңеспестен, гибонлылардың азықларынан алып, татып көрди. ¹⁵ Ешуа оларды аман қалдыратуғынына сөз берип, олар менен парахатшылық келисимин дүзди. Жәмийет басшылары да келисимге садық қалатуғынына ант ишти. ¹⁶ Деген менен, келисим дүзилгенинен кейин үш күн өткенде, олар гибонлылардың жақын жерде, өзлериниң арасында жасайтуғынын билди. ¹⁷ Өйткени израиллылар жолға шығып, үш күннен кейин олардың Гибон, Кефира, Беерот хәм Кирят-Ярим деген қалаларына келген еди. ¹⁸ Бірақ израиллылар оларға шабыўыл жасамады. Себеби жәмийет басшылары Израилдың Қудайы Жаратқан Ийениң аты менен ант ишкен еди. Сонлықтан халық жәмийет басшыларына наразы болып, тоңқылдай баслады. ¹⁹ Басшылар халыққа: «Бизлер оларға Израилдың Қудайы Жаратқан Ийениң аты менен ант иштик. Сонлықтан оларға қол тийгизе алмаймыз. ²⁰ Ант ишкенимиз себепли, оларды аман қалдырамыз, болмаса Қудайдың ғәзбине ушыраймыз», – деди. ²¹ Соңынан халыққа усыныс етип: «Оларды аман қалдырайық», – деди. Солай етип, басшылар берген сөзинде турды хәм гибонлылар пүткил жәмийет ушын отын

^f Хиўлер – гибонлылар хиў халқынан еди.

шауып, суу тасыйтуғын болды.

²² Кейин Ешуа гибонлыларды шақырып алып, оларға былай деди:

– Жақын жерде жасай турып, неге жүдә узақ жерден келдик деп, бизлерди алдадыңыз? ²³ Сол себептен сизлер ғарғысқа ушырайсызлар. Енди мәңгиге қул болып қаласызлар. Сизлер Қудайымның Үйи ушын отын шауып, суу тасыйсызлар.

²⁴ Гибонлылар Ешуаға былай деп жууап берди:

– Мырзамыз, сениң Қудайың Жаратқан Ийе Өз қулы Муўсаға пүткил елди сизлерге беретуғынын хәм елде жасайтуғынлардың хәммесин жоқ қылыўды буйырғанын еситкен едик. Бизлер сизлерден қатты қорқытық хәм жанымыздан айырылыўдан қәуетерленип, усылай иследик. ²⁵ Енди бизлер сениң қолындамыз. Сен нени мақул хәм дурыс деп тапсаң, соны исле.

²⁶ Солай етип, Ешуа оларды израиллылардың қолынан қутқарды хәм оларды өлтиртпеди. ²⁷ Сол күни Ешуа оларды жәмийет ушын хәм Жаратқан Ийе белгилеген жерде қурылатуғын Оның қурбанлық орны ушын отын шауып, суу тасыйтуғын хызметке қойды. Олар бүгин де сол жумысты атқарады.

10

Оныншы бап Аморлардың жеңиліске ушырауы

¹ Ерусалим патшасы Адони-Седек Ешуаның Ерихоны қолға киргизип, патшасын жоқ қылғаны сыяқлы, Ай қаласын да қолға киргизип, толық қыйратқанын хәм патшасын өлтиргенин, Гибон халқының да израиллылар менен парахатшылық келисимин дүзип, олар менен бирге жасап атырғанын еситти. ² Сонда оны күшли қорқыныш бийледи. Өйткени Гибон өз патшасына ийе болған қалалардың бири сыяқлы үлкен бир қала еди. Ол Ай қаласынан да үлкен болып, халқы мәрт жаўынгерлер еди. ³ Сол себепли Ерусалим патшасы Адони-Седек Хеброн патшасы Хохамға, Ярмут патшасы Пирамға, Лахиш патшасы Яфияға хәм Эглон патшасы Дебирге мына хабарды жиберди:

⁴ «Келип, маған Гибонды жоқ етиўге жәрдем бериңлер. Себеби Гибон халқы Ешуа хәм Израил халқы менен бирликте парахатшылық келисимин дүзипти».

⁵ Солай етип, аморлардың бес патшасы – Ерусалим, Хеброн, Ярмут, Лахиш хәм Эглон патшалары әскерлерин топлады хәм хәммеси бирликте барып, Гибонның қарсысына орда қурды да, хұжимге өтти.

⁶ Гибонлылар Гилгалдағы ордада болған Ешуаға мына хабарды жиберди: «Қулларың болған бизлерди жалғыз таслап кетпе. Бизлерге тезирек келип, жәрдем қолыңды соз хәм бизлерди қутқар. Өйткени таўлы елдеги аморлардың барлық патшалары бизлерге қарсы бирлести».

⁷ Сонлықтан Ешуа пүткил әскерлери хәм мәрт жаўынгерлери менен бирге

Гилгалдан жолға шықты. ⁸ Сонда Жаратқан Ийе Ешуаға: «Олардан қорқпа. Мен оларды саған тәслим етип атырман. Олардың хеш бири саған қарсы тура алмайды», – деди. ⁹ Гилгалдан шығып, түни менен жол жүрген Ешуа аморларға тосаттан хұжим жасады. ¹⁰ Жаратқан Ийе аморларды израиллылардың алдында албыратып таслады хәм израиллылар оларды Гибонда үлкен қыйралыуға ушыратты. Бейт-Хоронға баратуғын жол бойынша, оларды Азеқаға хәм Маккедаға жеткенше қуып, өлтирип барды. ¹¹ Жаратқан Ийе израиллылардан қашқан аморлардың үстине Бейт-Хороннан Азеқаға барғанша аспаннан ири тас буршақ жаудырды. Жауған тас буршақтың астында өлгенлер израиллылардың қылыш пенен өлтиргенлеринен де көбирек еди.

¹² Жаратқан Ийениң аморларды израиллылар тәрөпинен қыйратқан күни Ешуа Израил халқының алдында Жаратқан Ийеге дууа етті. Ол халықтың көз алдында былай деди:

«Хәй қуяш, тур сен Гибон үстінде,
Хәй ай, сен де Айялон ойпатлығында».

¹³ Халық өз душпанларынан өшин алғанша, қуяш тоқтап, ай да өз орнында турды. Бул ўақыя Яшар китабында⁸ сөз етилген. Қуяш шама менен бир күн бойы аспанның ортасында турды, батыуға асықпады. ¹⁴ Жаратқан Ийе адамның сөзине қулақ асқан бундай күн – буннан алдын да, буннан кейин де болған емес. Себеби Жаратқан Ийениң Өзи Израил ушын сауаш жүргизген еди.

¹⁵ Буннан соң, Ешуа Израил халқы менен бирге Гилгалдағы ордаға қайтып келди.

Амор патшаларының өлтирилиуі

¹⁶ Аморлардың бес патшасы қашып, Маккедадағы бир үңгирге жасырынған еди. ¹⁷ Ешуаға: «Бес патша табылды. Олар Маккедадағы бир үңгирге жасырынып алған екен», – деген хабар жетти. ¹⁸ Ешуа халыққа былай деди: «Үңгирдің аўзын үлкен таслар менен жауыңлар хәм сол жерди қорғап турыу ушын сақшылар жибериңдер. ¹⁹ Бирақ сизлер қарап тура бермей, душпанларыңыздың изинен қууыңлар. Оларға арт бетинен хұжим жасап, өз қалаларына кетиуине тосқынлық етиңдер. Қудайыңыз Жаратқан Ийе оларды сизлерге тәслим еткен». ²⁰ Ешуа хәм израиллылар душпанды жүдә аўыр жеңилиске ушыратып, оларды пүткіллей жоқ етті. Ал аман қалғанлар болса,

⁸Яшар китабы – «Әдилдің китабы» дегенди билдиреди. Бул китап бүгинги күнге жетип келмеген.

қорған қалаларға барып, баспана тапты. ²¹ Соңынан пүткіл израиллылар аман-есен Маккедадағы ордаға, Ешуаның жанына қайтты. Ғеш бир адам израиллыларға қарсыласыўға жүрексине алмады.

²² Сонда Ешуа адамларына: «Үңгирдиң аўзын ашып, сол бес патшаны шығарың да, оларды маған алып келиңлер», – деди. ²³ Олар бес патшаны, яғный Ерусалим, Хеброн, Ярмут, Лахиш хәм Эглон қалаларының патшаларын үңгирден шығарып, Ешуаға алып келди. ²⁴ Патшалар алып келингенде, Ешуа пүткіл Израил халқын жыйнады. Өзи менен урысқа қатнасқан әскербасыларға болса: «Жақынырақ келип, аяқларыңызды мына патшалардың желкелерине қойыңлар», – деди. Әскербасылар жақынлап келип, аяқларын патшалардың желкелерине қойды. ²⁵ Ешуа оларға: «Қорқпаңлар хәм қәўетерленбеңлер. Күшли хәм мәрт болыңлар. Жаратқан Ийе сизлер менен урысатуғын душпанларыңыздың хәммесин усындай аўхалға салады», – деди. ²⁶ Кейин Ешуа бес патшаны өлтирип, оларды бес ағашқа илдирип қойды. Денелер кешке дейин ағашқа илдириўли турды.

²⁷ Қуяш батарда, Ешуаның буйрығы бойынша патшалардың денелери ағашлардан алынып, бурын өзлери жасырынған үңгирдиң ишине тасланды. Ал үңгирдиң аўзы үлкен таслар менен жаўылды. Бул таслар бүгинги күнге дейин сол жерде тур.

²⁸ Ешуа сол күни-ақ Маккеда қаласын басып алды, оның патшасын хәм халқын қылыштан өткизди. Ол қалада бирде бир тири жан қалдырмай, толығы менен қырып таслады. Ешуа Ерихо қаласының патшасына не қылған болса, Маккеда қаласының патшасына да соны қылды.

Қубладағы қалалардың қолға киргизилиўи

²⁹ Ешуа Израил халқы менен бирликте Маккедадан Либна қаласына барып, қалаға хұжим жасады. ³⁰ Жаратқан Ийе қаланы хәм оның патшасын израиллыларға тәслим етти. Ешуа пүткіл қала халқын қылыштан өткизди, бирде бир тири жан қалдырмады. Ол Ерихо қаласының патшасына не ислеген болса, бул қаланың патшасына да соны иследи.

³¹ Буннан соң, Ешуа Израил халқы менен бирге Либнадан Лахиш қаласына келди хәм қала қарсысына орда қурып, хұжимге өтти. ³² Жаратқан Ийе Лахишти израиллыларға тәслим етти. Ешуа ертеңине қаланы басып алды. Ол Либнада ислегени сыяқлы, бул қаланың да барлық адамларын қылыштан өткизди. ³³ Сонда Гезер қаласының патшасы Хорам Лахишке жәрдемге келди. Ешуа ғеш бир тири жанды аман қалдырмай, оны хәм оның әскерлерин қырып таслады.

³⁴ Ешуа Израил халқы менен Лахиштен шығып, Эглонға келди. Ол қала қарсысына орда қурып, хұжимге өтти. ³⁵ Олар қаланы сол күни-ақ басып

алды. Лахиште ислегени сыяқлы, бул қаланың да барлық адамларын сол күни-ақ қылыштан өткізип, қырып таслады.

³⁶ Соңынан Ешуа Израил халқы менен бирликте Эглоннан Хеброн қаласына келип, оған қарсы хұжимге өтті. ³⁷ Олар қаланы қолға киргизип, оның патшасын, халқын хәм аўылларындағы барлық адамларды қылыштан өткізди. Эглонда ислегени сыяқлы, Хебронда да хеш бир тири жан қалдырмай, толығы менен қырып таслады.

³⁸ Буннан соң, Ешуа Израил халқы менен бирликте изге қайтып, Дебирге қарсы хұжим жасады. ³⁹ Олар қаланы, оның патшасын хәм аўылларын қолға киргизип, пүткил халықты қылыштан өткізди. Хеш бир тири жан қалдырмай, толығы менен қырып таслады. Хеброн, Либна қалаларына хәм олардың патшаларына не ислеген болса, Дебирге хәм оның патшасына да соны иследе.

⁴⁰ Солай етип, Ешуа пүткил елди: таўлы жерлерди, Негебти, батыстағы таў етеклерин хәм таў жанбаўырларын қолға киргизип, сол жерлердеги патшалардың барлығын жеңилiske ушыратты. Ол Израилдың Қудайы Жаратқан Ийениң буйрығына кулақ асып, хеш бир тири жан қалдырмай, толығы менен қырып таслады. ⁴¹ Ешуа Қадеш-Барниядан Газаға дейин хәм Гибонға дейин созылған пүткил Гошен үлкесин басып алды. ⁴² Ол бул патшалардың барлығын хәм олардың жерлерин бир урыста-ақ қолға киргизди. Өйткени Израилдың Қудайы Жаратқан Ийе Израил ушын урысқан еди. ⁴³ Кейин Ешуа Израил халқы менен бирликте Гилгалдағы ордаға қайтып келди.

11

Он биринши бап Арқа тәрeптeги патшалардың жеңилiske ушыраўы

¹ Болып өткен ўақыялар хәққинда Хасор патшасы Ябин еситкенде, Мадон патшасы Йобабқа, Шимрон хәм Ахшаф патшаларына, ² арқадағы таўлы үлкелердеги, Киннерет көлиниң кубласындағы тегисликлердеги, батыстағы таў етеклериндеги хәм батыстағы Дор төбешиклериндеги патшаларға, ³ шығыс хәм батыс үлкелердеги кенаанлыларға, таўлы үлкедеги амор, хетт, периз хәм ебус халықларына, Хермон таўының етегиндеги Миспа үлкесинде жасайтуғын хиўлерге хабар жиберди. ⁴ Бул патшалар пүткил ләшкерлери, яғный теңиз жағасындағы қум сыяқлы есап-сансыз әскерлери, жүдә көп ат хәм урыс арбалары менен жолға шықты. ⁵ Усы барлық патшалар израиллыларға қарсы урысыў ушын бирлесип, Мером суўлары жағасына келди де, хәммеси бирге орда курды.

⁶ Сонда Жаратқан Ийе Ешуаға былай деди: «Олардан қорқпа. Ертең

усындай ұақытта олардың хәммесин өлимге тапсырып, Израилға тәслим етемен. Сен олардың атларының аяқ сиңирлерин кесип, саўаш арбаларын отқа жандырып жибер». ⁷ Солай етип, Ешуа пүткил әскерлери менен бирликте Мером суўлары жағасындағы патшаларға тосаттан хұжим жасады. ⁸ Жаратқан Ийе оларды израиллыларға тәслим етти. Израиллылар оларды жеңилiske ушыратты хәм қашқанларды уллы Сидонға, Мисрефот-Майымға хәм шығыстағы Миспе ойпатлығына шекем қуўып барып, оларды өлтирди. Олар хеш кимди аман қалдырмады. ⁹ Ешуа Жаратқан Ийениң өзине буйырғанындай иследи: олардың атларын майып қылды хәм саўаш арбаларын отқа жандырып жиберди.

¹⁰ Буннан соң, Ешуа изге қайтты хәм Хасор қаласын қолға киргизип, оның патшасын қылыштан өткерди. Себеби Хасор бурын усы барлық патшалықлардың басы еди. ¹¹ Израиллылар қаладағы барлық адамларды қылыштан өткизип, оларды қырып таслады. Олар бирде бир тири жан қалдырмады. Кейин Ешуа Хасор қаласын жағып жиберди. ¹² Солай етип, Ешуа бул қалаларды хәм олардың патшаларын қолға түсирди хәм Жаратқан Ийениң қулы Муўсаның буйырғанындай, хәммесин қылыштан өткизип, қырып таслады. ¹³ Израиллылар Ешуаның жағып жиберген қаласы Хасордан басқа, төбешиклерде қурылған қалалардың хеш бирине от бермеді. ¹⁴ Олар бул қалалардағы хәмме нәрсени хәм малларды олжа қылды, ал адамларының хәммесин қылыштан өткизди. Олар бирде бир тири жан қалдырмады.

¹⁵ Жаратқан Ийениң қулы Муўса Жаратқан Ийеден алған буйрықларын Ешуаға тапсырған еди. Ешуа оларды тыңлап, Жаратқан Ийениң Муўсаға буйырғанларының хәммесин толық орынлады.

¹⁶ Солай етип, Ешуа усы пүткил елди: таўлы жерлерди, пүткил Негеб хәм Гошен жерлерин, батыстағы таў етеклерин, Иордан тегислигин хәм Израил таўлары менен олардың етеклерин, ¹⁷ Сеирге жақын Халақ таўынан баслап, Хермон таўының жанындағы Лебанон ойпатлығындағы Баал-Гадқа дейинги жерлерди басып алды. Ал олардың патшаларын қолға алып, өлтирди. ¹⁸ Ешуа бул патшалар менен узақ ұақыт урысып келген еди. ¹⁹ Гибонда жасайтуғын хиўлерден басқа хеш бир қала халқы израиллылар менен парахатшылық келисимин дүзген жоқ. Израиллылар басқа қалалардың хәммесин урыс пенен алды. ²⁰ Өйткени Израилға қарсы урысыў ушын олардың жүреклерин қатал қылған Жаратқан Ийениң Өзи еди. Солай етип, Жаратқан Ийениң Муўсаға буйырғанындай, израиллылар оларды аяўсыз өлтирип, толық қырып таслады.

²¹ Сол ұақытта Ешуа барып, таўлы Хебронда, Дебирде хәм Анабта, Яхуда хәм Израилдың барлық таўлы үлкелеринде жасайтуғын Анақтың урпақларын қалалары менен бирликте пүткиллей қырып таслады. ²² Израиллылардың елинде Анақтың урпағынан бирде бир адам аман қалмады. Тек Газа, Гат хәм

Ашдодта аман қалғанлар болды. ²³ Солай етип, Жаратқан Ийениң Муўсаға айтқанындай, Ешуа пүткил елди қолға киргизди хәм оны Израил урыўлары арасында мүлик қылып бөлистирди. Солай етип, урыс тоқтап, ел тынышлыққа еристи.

12

Он екінши бап Муўса тәрәпинен жеңилiske ушыраған патшалар

¹ Израиллылар Иордан дәрәясының шығысын, Иордан тегислигиниң пүткил шығыс тәрәпи менен Арнон дәрәясынан Хермон таўына шекем болған жерлерди қолға киргизип, мына патшаларды жеңилiske ушыратқан еди:

² олардың бири Хешбонда жасаған аморлардың патшасы Сихон болып, оның патшалығы Арнон дәрәясының жағасындағы Ароер қаласын хәм сол дәрәяның ортасынан басланатуғын аммон халқының шегарасы болған Яббоқ дәрәясына дейинги жерлерди, яғный Гиладтың ярымын өз ишине алатуғын еди. ³ Иордан тегислигиниң шығыс тәрәпи де оған тийисли еди. Бул жер Киннерет көлинен Тегислик көлине, яғный Оли теңизге дейин созылған жерлерди, және де, Бейт-Ешимотқа хәм кубладағы Писга таўының жанбаўырларына дейинги жерлерди өз ишине алатуғын еди. ⁴ Екиншиси Башан патшасы Ог болып, ол ең соңғы рефалардың^h бири еди хәм Аштарот пенен Эдрейде хәкимдарлық етти. ⁵ Ол Хермон таўына, Салкаға, гешурлылар менен маахалылардың шегараларына дейин созылған пүткил Башанға хәм Хешбон патшасы Сихонның шегарасына дейин созылған Гиладтың ярымына хәкимдарлық ететуғын еди.

⁶ Жаратқан Ийениң кулы Муўса хәм израиллылар усы патшаларды жеңилiske ушыратты. Сонда Жаратқан Ийениң кулы Муўса олардың жерлерин Рубен хәм Гад урыўлары менен Менашше урыўының ярымына мүлик қылып берди.

⁷ Лебанон ойпатлығындағы Баал-Гадтан Сеирге дейин созылған Халақ таўына шекемги Иордан дәрәясының батысындағы жерлерде жасаған патшаларды Ешуа хәм израиллылар жеңилiske ушыратқан еди. Олардың жерлерин Ешуа Израил урыўларына мүлик қылып бөлип берген еди. ⁸ Яғный, Ешуа таўлы жерлерди, батыстағы таў етеклерин, Иордан тегислигин, таў жанбаўырларындағы жерлерди, шөлди хәм Негебти Израил урыўлары арасында мүлик қылып бөлистирди. Бул жерлерде хетт, амор, кенаан, периз, хиў хәм ебус халықлары жасайтуғын еди. Израил жеңилiske ушыратқан патшалар мыналар еди:

^hРефалар – ғайры тәбийғый узын бойлы адамлар болыўы мүмкин.

⁹ Ерихо патшасы,
Бейт-Элге жақын жердегі Ай қаласының патшасы,
¹⁰ Ерусалим патшасы,
Хеброн патшасы,
¹¹ Ярмут патшасы,
Лахиш патшасы,
¹² Эглон патшасы,
Гезер патшасы,
¹³ Дебир патшасы,
Гедер патшасы,
¹⁴ Хорма патшасы,
Арад патшасы,
¹⁵ Либна патшасы,
Адуллам патшасы,
¹⁶ Маккеда патшасы,
Бейт-Эл патшасы,
¹⁷ Таппуах патшасы,
Хефер патшасы,
¹⁸ Афек патшасы,
Лашшарон патшасы,
¹⁹ Мадон патшасы,
Хасор патшасы,
²⁰ Шимрон-Мерон патшасы,
Ахшаф патшасы,
²¹ Таанах патшасы,
Мегиддо патшасы,
²² Кедеш патшасы,
Кармелдегі Йокнеам патшасы,
²³ Нафат-Дордағы Дор патшасы,
Гилгалдағы Гойым патшасы
²⁴ хәм Тирса патшасы.
Барлығы болып отыз бір патша.

13

Он үшінші бап Басып алынатуғын жерлер

¹ Ешуа қартайып, бираз жасқа барып қалған ұақтында, Жаратқан Ийе оған

былай деди: «Сен қартайып, бираз жасқа барып қалдың. Бірақ басып алынатуғын жерлер еле жүдә көп.

² Сол қалған жерлер мыналар: пүткил филист хәм гешур халықлары жасайтуғын аймақлар, ³ яғный кенаанлыларға тийисли болып есапланған Мысырдың шығыс тәрәпиндеги Шихор дәрьясынан арқадағы Экрон шегараларына шекем созылған жерлер – булар филист халқының бес хүкимдарына тийисли Газа, Ашдод, Ашкелон, Гат хәм Экрон қалалары хәм қублада аў халқының жерлери. ⁴ Және де, сидонлыларға тийисли Ара деген жерден баслап, Афекке, яғный Амор шегарасына шекемги пүткил Кенаан жерлери. ⁵ Тағы гебаллылардың жерлери хәм Хермон таўы етегиндеги Баал-Гадтан Лебо-Хаматқа шекем созылған шығыс тәрәптеги пүткил Лебанон жерлери. ⁶ Лебаноннан Мисрефот-Майымға шекем созылған таўлы жерде жасайтуғынларды, яғный барлық сидонлыларды израиллылардың алдынан қуып шығараман. Саған буйырғанымдай, бул жерлерди израиллыларға мүлик етип бөлистирип бер.

⁷ Енди бул жерлерди тоғыз урыўға хәм Менашше урыўының ярымына мүлик етип бөлистирип бер».

Иордан дәрьясының шығысындағы жерлер

⁸ Менашше урыўының басқа ярымы менен Рубен хәм Гад урыўлары Иордан дәрьясының шығысындағы жерлерди үлес етип алды. Оларға бул жерлерди Жаратқан Ийениң қулы Муўса берген еди.

⁹ Сол жерлер Арнон дәрьясының жағасындағы Ароерден хәм ойпатлықтың ортасындағы қаладан басланып, Дибонға дейин созылған пүткил Медеба кеңислигин өз ишине алады. ¹⁰ Және де, оның ишине Хешбонда хүкимдарлық еткен аморлардың патшасы Сихонның аммон халқының шегарасына дейин созылған пүткил қалалары, ¹¹ Гилад үлкеси хәм гешурлылар менен маахалылардың жерлери, пүткил Хермон таўы хәм Салкаға дейинги пүткил Башан жерлери киреди. ¹² Және де, ең соңғы рефалардың бири болған, Аштарот хәм Эдрейде хүкимдарлық еткен Башан патшасы Огтың қалған жерлериниң барлығы да киреди. Муўса рефа халқын жеңилiske ушыратып, оларды қуып жиберген еди. ¹³ Израиллылар гешурлылар менен маахалыларды қуып жибермеді. Олар бүгин де израиллылардың арасында жасап келмекте.

¹⁴ Муўса тек Лебий урыўына ғана жерден үлес бермеді. Жаратқан Ийениң Муўсаға берген буйрығы бойынша, Израилдың Қудайы Жаратқан Ийеге берилген қурбанлықлардың бир бөлеги лебийлилердиң үлеси болады.

Рубен урыўына берилген жерлер

¹⁵ Тийре санына қарай, Муўсаның Рубен урыўына берген жерлери мыналар:
¹⁶ Арнон дәрьясының жағасындағы Ароерден хәм ойпатлықтың ортасындағы қаладан басланып, пүткил Медеба кеңислиги, ¹⁷ Хешбон хәм кеңисликтеги оған тийисли мына қалалардың хәммеси: Дибон, Бамот-Баал, Бейт-Баал-Меон, ¹⁸ Яхса, Кедемот, Мефаат, ¹⁹ Кирятайым хәм Сибма, ойпатлықтағы төбешикте қурылған Серет-Шахар, ²⁰ Бейт-Пеор, Писга таўының жанбаўырлары, Бейт-Ешимот, ²¹ кеңисликтеги барлық қалалар хәм Хешбонда хәкимдарлық еткен амор патшасы Сихонның пүткил ели. Муўса Сихонды хәм оған тийисли жерлерде жасайтуғын Мидян көсемлери болған Эўий, Рекем, Сур, Хур хәм Ребаны жеңилiske ушыратқан еди.
²² Израиллылар өлтирилгенлерге қосып, Беор улы палкер Балаамды да қылыштан өткизди. ²³ Рубен урыўының жери Иордан дәрьясына шегаралас еди. Тийре санына қарай, оларға мүлик етип берилген аўыл хәм қалалар усылар еди.

Гад урыўына берилген жерлер

²⁴ Тийре санына қарай, Муўса Гад урыўына мына жерлерди берди: ²⁵ Язер жери, пүткил Гилад қалалары, Рабба жақынындағы Ароерге дейин созылған аммонларға тийисли болған жерлердің ярымы, ²⁶ Хешбоннан Рамат-Миспе хәм Бетонимге, Маханайымнан Ло-Дебарға дейинги жерлер, ²⁷ Иордан ойпатлығындағы Бейт-Қарам, Бейт-Нимра, Суккот, Сафон, Хешбон патшасы Сихонның жерлеринен аўысқан бөлеги, Киннерет көлинің кубла тәрeпинe дейин созылған Иордан дәрьясының шығыс тәрeпи. ²⁸ Тийре санына қарай, Гад урыўына мүлик етип берилген аўыл хәм қалалар усылар еди.

Менашше урыўының ярымына берилген шығыстағы жерлер

²⁹ Тийре санына қарай, Муўса Менашше урыўының ярымына мына жерлерди берди: ³⁰ олар Маханайымнан басланып, Башан патшасы Огтың ели болған пүткил Башанды хәм Башанда Яирге тийисли болған алпыс қаланың хәммесин өз ишине алды. ³¹ Және де, Гиладтың ярымын, Башан патшасы Огтың пайтахт қалалары болған Аштарот хәм Эдрейди өз ишине алды. Бул жерлер Менашшениң улы Махирдің урпақларының ярымына тийре санына қарай берилген еди.

³² Муўсаның Ерихоның шығысында, Иордан дәрьясының арғы жағасындағы Моаб тегислигинде бөлип берген жерлери усылар еди. ³³ Бирақ Лебий урыўына жерден үлес берилмеди. Жаратқан Ийениң айтқанындай, олардың үлеси Израилдың Құдайы Жаратқан Ийениң Өзи болады.

Он төртінші бап Иорданның батысындағы жерлердің бөлистирилиуі

¹ Израиллылардың Кенаанда мүлік етип алған жерлерине келсек, бул жерлер руханий Элазар, Нун улы Ешуа хәм Израил урыуларының тийре басшылары тәрөпинен израиллыларға бөлип берилди. ² Жаратқан Ийениң Муўса арқалы буйырғанындай, үлеслер тоғыз урыу менен бир урыудың ярымына шек таслау жолы менен бөлистирилди. ³ Себеби Муўса қалған еки урыу менен бир урыудың ярымының үлесин Иордан дәрьясының шығыс тәрөпинде берген еди. Бирақ олар менен бирге лебийлилерге мүликтен үлес берилмеген еди. ⁴ Юсуптиң улларынан Менашше хәм Эфрайым деген еки урыу келип шықты. Сонлықтан лебийлилерге жерден үлес берилмей, тек жасау ушын қалалар хәм мал-мүликлери ушын сол қалалар этирапындағы жайлаулар ғана берилди. ⁵ Солай етип, израиллылар Жаратқан Ийениң Муўсаға буйырғаны бойынша ис тутып, жерлерди бөлисип алды.

Хебронның Калекке берилиуі

⁶ Бир күни Яхуда урыуынан болған адамлар Гилгалда болып атырған Ешуаға келди. Сонда Кениз тийресинен болған Ефунне улы Калек Ешуаға былай деди: «Жаратқан Ийениң Қадеш-Барнияда Қудайдың адамы болған Муўсаға сен хәм мен тууралы нелерди айтқанынан өзиңнің хабарың бар. ⁷ Жаратқан Ийениң қулы Муўса елди көзден өткизип келиу ушын мени Қадеш-Барниядан жибергенинде, мен қырқ жаста едим. Мен көргенлеримди ҳақ кеулим менен жеткизип келдим. ⁸ Деген менен, мениң менен бирге барған тууысқанларым халықтың жүрегине қорқыныш салды. Бирақ мен Қудайым Жаратқан Ийеге толық бойсындым. ⁹ Сонлықтан Муўса сол күни: „Сен Қудайым Жаратқан Ийеге толық бойсынғаның ушын, аяғың тийген жерлер саған хәм сениң урпақларыңа мәңгиге мүлик етип бериледи“, – деп ант ишкен еди. ¹⁰ Сол уақытта израиллылар шөлде жүрген еди. Жаратқан Ийениң Муўсаға бул сөзлерди айтқанына қырқ бес жыл болды. Минекей, Жаратқан Ийе Өз сөзиниң үстинен шығып, маған өмир берди. Хәзир мен сексен бес жастаман. ¹¹ Муўса мени жиберген күнде қандай күшли болған болсам, бүгин де сондайман. Сол уақыттағыдай, урысқа шығуға еле де күшим жетеди. ¹² Енди Жаратқан Ийениң сол күни айтқанындай, бул таулы елди маған бер. Ол жерде Анақтың урпақларының жасайтуғынын, олардың үлкен хәм бекем етип қорғалған қалаларының барлығын сол күни өзиң де еситкен едиң. Мүмкин, Жаратқан Ийе маған жәрдем етер хәм мен Оның айтқанындай, оларды сол жерден қуып шығарман». ¹³ Ешуа Ефунне улы Калекке ақ пәтиясын берди хәм Хебронды оған мүлик қылып берди. ¹⁴ Солай етип, Хеbron Кениз тийресинен болған Ефунне улы Калектиң мүлки болды хәм бүгинги күнге дейин бул жер оған тийисли.

Өйткени ол Израилдың Қудайы Жаратқан Ийеге толық бойсынған еди.

¹⁵ Хебронның ески аты Кирят-Арба болып, Арба – Анақ урпақлары арасындағы ең уллы адам еди.

Солай етип, урыс тоқтап, ел тынышлыққа еристи.

15

Он бесінши бап Яхуда урыўына берілген жерлер

¹ Тийре санына қарай, Яхуда урыўының шегине түскен жерлер кублада болып, Эдом шегарасына, ең кублада Син шөлине дейин созылатуғын еди.

² Олардың кубла шегарасы Өли теңиздің кубла тәрәпиндеги қолтықтан басланып, ³ Ақраббим бийиклигинің кубласына, ол жерден Синге, Қадеш-Барнияның кубласынан Хесронға, Хесроннан Аддарға өтип, ол жерден Қарқаға бурылатуғын еди. ⁴ Соңынан Асмоннан өтетуғын еди хәм Мысыр шегарасындағы сайды бойлап, Жер Орта теңизине тақалатуғын еди. Бул Яхуда урыўының кубла шегарасы еди. ⁵ Шығыс шегарасы Өли теңиз бойлап Иордан дәрьясының қуяр қолтығына қарай созылған еди. Ал арқа шегарасы Иордан дәрьясының Өли теңизге қуятуғын қолтығынан басланатуғын еди. ⁶ Ол кейин Бейт-Хоглаға қарай созылып, Бейт-Арабаның арқа тәрәпинен өтетуғын еди хәм Рубеннің улы Боханның тасы турған жерге дейин баратуғын еди. ⁷ Соңынан шегара Ахор ойпатлығынан Дебирге дейин барып, ойпатлықтың кубласындағы Адуммим бийиклиги қарсысындағы Гилгалға бурылатуғын, бул жерден Эн-Шемеш суўларына дейин созылып, Рогел булағына барып тақалатуғын еди. ⁸ Кейин Ебус қаласының, яғный Ерусалимнің кубла тәрәпи бойлап Бен-Хинном ойпатлығынан өтетуғын еди. Бул жерден Рефаим ойпатлығының арқа тәрәпинде болған Хинном ойпатлығының батысындағы таўдың төбесине көтерилип, ⁹ ол жерден Нефтоах суў булағына бурылып, Эфрон таўындағы қалаларға созылатуғын хәм Баалаға, яғный Кирят-Яримге қарай бурылатуғын еди. ¹⁰ Ал Бааладан батысқа, Сеир таўына қарай Ярим таўы бойлап, яғный Кесалон таўының арқа тәрәпи бойлап созылып, Бейт-Шемешке қарай баратуғын хәм Тимна арқалы өтетуғын еди. ¹¹ Соңынан Экронның арқа тәрәпиндеги жанбаўырға созылып, Шиккаронға қарай бурылатуғын, Баала таўына жеткеннен кейин, Ябнеелге баратуғын хәм Жер Орта теңизине барып тақалатуғын еди.

¹² Ал батыс шегарасы Жер Орта теңизинің жағалары еди. Яхуда урыўының тийрелери усы шегаралар менен қоршалған еди.

¹³ Ешуа Жаратқан Ийениң өзине буйырғанындай, Яхуда бөлегіндеги Кирят-Арба, яғный Хеbron қаласын Ефунне улы Калекке үлес етип берди. Арба – Анақтың урпақларының түп бабасы еди. ¹⁴ Калек Анақтың

үрим-путағы болған үш анақлыны: Шешай, Ахиман хәм Талмайды ол жерден қуып жиберди. ¹⁵ Ол сол жерден ески аты Кирят-Сефер болған Дебир қаласының халқына қарсы жүрис қылды. ¹⁶ Сонда Калев: «Кирят-Сефер халқын жеңип, ол жерди қолға киргизген адамға қызым Ахсаны хаяллыққа беремен», – деди.

¹⁷ Қаланы Калевтиң иниси, Кеназдың улы Отниел қолға киргизди. Сонлықтан Калев қызы Ахсаны оған хаяллыққа берди. ¹⁸ Қыз Отниелдиң жанына барғанда, ол күйеуин үгитлеп: «Әкемнен бир атыз сора», – деди. Калев ешekten түсип атырған қызынан:

– Қандай тилегиң бар? – деп сорады.

¹⁹ Қыз әкесине:

– Маған бир енши берсең. Мени Негеб шөлине узатқан екенсең, енди маған суу булақларын бер, – деди. Солай етип, Калев қызына жоқарғы хәм төменги суу булақларын берди.

²⁰ Тийре санына қарай, Яхуда урыуы мына жерлерди үлес қылып алды:

²¹ Яхуда урыуының ең кублада, Эдом жериниң шегарасындағы қалалары төмендегилер еди: Қабсеел, Эдер, Ягур, ²² Кина, Димона хәм Адада, ²³ Кедеш, Хасор, Итнан, ²⁴ Зиф, Телем, Беалот, ²⁵ Хасор-Хадатта, Керийот-Хесрон, яғный Хасор, ²⁶ Амам, Шема, Молада, ²⁷ Хасар-Гадда, Хешмон, Бейт-Пелет, ²⁸ Хасар-Шуал, Беер-Шеба, Бизийотия, ²⁹ Баала, Иййим, Эсем, ³⁰ Элтолад, Кесил, Хорма, ³¹ Сиклаг, Мадманна, Сансанна, ³² Лебаот, Шилхим, Айын хәм Риммон. Хәммеси болып, аўыллары менен бирликте жигирма тоғыз қала.

³³ Батыстағы тау етеклеринде: Эштаол, Сора, Ашна, ³⁴ Заноах, Эн-Ганним, Таппуах, Энам, ³⁵ Ярмут, Адуллам, Сохо, Азеқа, ³⁶ Шаарайым, Адитайым, Гедера ямаса Гедеротайым. Хәммеси болып, аўыллары менен бирликте он төрт қала.

³⁷ Сенан, Хадаша, Мигдал-Гад, ³⁸ Дилан, Миспе, Йоктеел, ³⁹ Лахиш, Босқат, Эглон, ⁴⁰ Каббон, Лахмас, Китлиш, ⁴¹ Гедерот, Бейт-Дагон, Наама хәм Маккеда. Хәммеси болып, аўыллары менен бирликте он алты қала. ⁴² Либна, Этер, Ашан, ⁴³ Ифтах, Ашна, Несиб, ⁴⁴ Кеила, Ахзиб хәм Мареша. Хәммеси болып, аўыллары менен бирликте тоғыз қала.

⁴⁵ Қалалары хәм аўыллары менен бирликте Экрон, ⁴⁶ Экроннан Жер Орта теңизине шекемги Ашдодтың дөгерегиндеги барлық аўыллар,

⁴⁷ Ашдод пенен оның қалалары хәм аўыллары. Мысыр шегарасындағы сайға хәм Жер Орта теңизине дейин созылған Газа менен оның қалалары хәм аўыллары.

⁴⁸ Таўлы үлкеде Шамир, Яттир хәм Сохо, ⁴⁹ Данна, Кирят-Санна, яғный Дебир. ⁵⁰ Анаб, Эштемоеа хәм Аним, ⁵¹ Гошен, Холон хәм Гило. Хәммеси болып, аўыллары менен бирликте он бир қала.

⁵² Араб, Дума хәм Эшан, ⁵³ Янум, Бейт-Таппуах хәм Афека. ⁵⁴ Хумта, Кирят-Арба, яғный Хеброн хәм Сиор. Хәммеси болып, аўыллары менен бирликте тоғыз қала.

⁵⁵ Маон, Кармел, Зиф хәм Ютта. ⁵⁶ Изреел, Йокдеам хәм Заноах. ⁵⁷ Каин, Гиба хәм Тимна. Хәммеси болып, аўыллары менен бирликте он қала.

⁵⁸ Халхул, Бейт-Сур хәм Гедор. ⁵⁹ Маарат, Бейт-Анот хәм Элтеқон. Хәммеси болып, аўыллары менен бирликте алты қала.

⁶⁰ Кирят-Баал, яғный Кирят-Ярим хәм Рабба. Хәммеси болып, аўыллары менен бирликте еки қала.

⁶¹ Шөлде Бейт-Араба, Миддин хәм Секака. ⁶² Нибшан, Дуз қаласы хәм Эн-Гедий. Хәммеси болып, аўыллары менен бирликте алты қала.

⁶³ Яхуда урыўы Ерусалимде жасаған ебуслыларды қуўып шығара алмады. Ебуслылар бүгин де Яхуда урыўы менен бирге Ерусалимде жасамақта.

16

Он алтыншы бап Эфрайым урыўына берилген жерлер

¹ Юсуп урпағының шегине түскен жерлердиң шегаралары Ерихо жанындағы Иордан дәрьясынан, Ерихоньң шығысындағы суўлардан басланып, шөл арқалы Ериходан Бейт-Элдиң таўлы үлкесине қарай созылады.

² Кейин Бейт-Элден Лузға өтип, Арк тийресиниң жери болған Атаротқа қарай созылады. ³ Шегара сол жерден батыстағы Яфлет урпағының жерлерине, төменде Бейт-Хорон үлкесине, ол жерден Гезерге түседі хәм Жер Орта теңизине келип таўсылады.

⁴ Солай етип, Юсуптиң уллары Менашше хәм Эфрайым усы жерлерди үлес етип алды.

⁵ Тийре санына қарай, Эфрайым урыўының үлесине тийген жерлердиң шегарасы шығыста Атрот-Аддардан жоқарыдағы Бейт-Хоронға қарай созылып, ⁶ Жер Орта теңизине барады. Арқадағы Михметаттан Таанат-Шилоның шығысына қарай бурылып, қаланың шығысы бойлап, Яноахтың шығысына қарай созылады. ⁷ Бул жерден Атарот хәм Наараға түседі, Ерихоға жетип, Иордан дәрьясына барып таўсылады. ⁸ Таппуахтан батысқа қарай Қана сайына дейин созылып, Жер Орта теңизинде таўсылады. Тийре санына қарай, Эфрайым урыўының үлеси усы еді. ⁹ Буннан тысқары, Менашше урыўына тийген үлес жердиң ишинде Эфрайым урыўына тийисли қалалар хәм олардың этирапларындағы аўыллар бар еді.

¹⁰ Деген менен, Эфрайым урыўы Гезерде жасаған кенаанлыларды қуўып шығармады. Кенаанлылар бүгинги күнге дейин Эфрайым урыўының арасында жасайды хәм олар ушын еркисиз хызметшиге айланған.

Он жетинши бап Менашше урыўына берилген жерлер

¹ Юсуптиң туңғыш улы Менашшениң урпақларына, Менашше урыўына берилген үлес жерлер мыналар еди: Гиладтың әкеси Махир Менашшениң туңғыш улы еди. Махир батыр әскер болғанлықтан, Гилад хәм Башан жери оныки болды. ² Менашшениң басқа уллары Абиезер, Хелек, Асриел, Шехем, Хефер хәм Шеמידаның улларына да тийре санына қарай үлес берилди. Булар тийре көсемлери болып, Юсуптиң улы Менашшениң ер балалары еди.

³ Менашшениң қуўлығы, Махирдиң шаўлығы, Гиладтың ақлығы, Хефердиң улы болған Селофехадтың ул баласы болмады. Оның тек Махла, Ноа, Хогла, Милка хәм Тирса деген қызлары болды. ⁴ Сол қызлар руўханий Элазарға, Нун улы Ешуаға хәм басшыларға келип, оларға: «Ер туўысқанларымыз қатары бизлерге де үлес берилиўин Жаратқан Ийе Муўсаға буйырған еди», – деди. Сонда Ешуа Жаратқан Ийениң буйрығы бойынша оларға да ер туўысқанлары қатары жерден үлес берди. ⁵ Солай етип, Менашше урыўына Иордан дәрьясының шығысындағы Гилад хәм Башан жеринен басқа, және он жер үлес етип берилди. ⁶ Өйткени Менашшениң қыз урпақлары да ер урпақлары қатары жерден үлес алған еди. Ал Гилад жери болса, Менашшениң басқа улларына берилди.

⁷ Менашше урыўының жери Ашерден Шехемниң шығысындағы Михметатқа созылатуғын еди хәм шегарасы ол жерден кублаға бурылып, Эн-Таппуах халқының жерлерине дейин баратуғын еди. ⁸ Таппуах қаласының этирапындағы жерлер Менашше урыўына, ал оның шегарасындағы Таппуах қаласының өзи Эфрайым урыўына тийисли еди. ⁹ Соңынан шегара Қана сайына түсип, сайдың кубласындағы Менашше урыўына тийисли қалалар арасындағы Эфрайым урыўына тийисли қалаларға дейин баратуғын еди. Менашше урыўының жер шегарасы сайдың арқа тәрәпи бойынша созылып, Жер Орта теңизине барып тоқтайтуғын еди. ¹⁰ Кубладағы жерлер Эфрайым урыўыники, ал арқадағы жерлер Менашше урыўыники болып, батыста Жер Орта теңизи, арқада Ашер, шығыста Иссахар урыўының жерлери менен шегараласатуғын еди.

¹¹ Иссахар хәм Ашер урыўларына тийисли жерлердеги Бейт-Шеан хәм оның аўыллары, Иблеам хәм оның аўыллары, Дор, яғный Нафат-Дор халқы хәм оның аўыллары, Эн-Дор халқы хәм оның аўыллары, Таанах халқы хәм оның аўыллары, Мегиддо халқы хәм оның аўыллары Менашше урыўына тийисли еди. ¹² Деген менен, Менашшениң урпақлары бул қалаларды қолға киргизе алмады. Себеби кенаанлылар сол жерлерде қалыўға қарар еткен еди.

¹³ Израиллылар күшке толғанда, кенаанлыларды ерксіз хызметшиге айландырды, бірақ оларды толық қуып шығармады.

Эфрайым хәм Менашше урыўларының үлкенірек жер сораўы

¹⁴ Бір күни Юсуптиң урпақлары Ешуаға келип:
– Не ушын бизлерге тек бир мәрте шек таслап, бир үлес жер бердиң?
Жаратқан Ийе бизлерди жарылқағанлықтан, бизлер жүдә көппиз, – деди.

¹⁵ Ешуа оларға:
– Сизлер соншелли көп болсаңыз хәм сизлерге Эфрайымның таўлы үлкеси тарлық етип атырған болса, перизлер хәм рефалардың жерлеріндеги тоғайларды шаўып, өзлериңизге жер ашып алыңлар, – деп жуўап берди.

¹⁶ Юсуптиң урпақлары Ешуаға:
– Аўа, таўлы жерлер бизлерге жетпейди. Бірақ Бейт-Шеан менен оның аўылларында хәм Изреел ойпатлығында жасайтуғынлардың, яғный сол жерде жасайтуғын барлық кенаанлылардың темир арбалары бар-ға, – деди.

¹⁷ Ешуа Юсуптиң уллары Эфрайым менен Менашшениң урпақларына былай деди:
– Сизлер көп санлы хәм күшлисиз. Сизлер тек бир үлес пенен қалмайсызлар.

¹⁸ Таўлы жерлер хәм ондағы тоғайлықлар да сизлердики болады. Сизлер тереклерди шаўып, тазаласаңлар, ол жерлер толығы менен сизлердики болады. Кенаанлылар күшли болса да, олардың темир арбалары болса да, сизлер оларды қуып шығарасызлар.

18

Он сегизинши бап Қалған жерлердиң бөлистирилиўи

¹ Елди қолға киргизгеннен соң, пүткил Израил жәмийети Шилода бир жерге топланды. Олар сол жерде Ушырасыў шатырын қурды. ² Деген менен, олардың арасында жерден елеге дейин өз үлесин алмаған жети урыў бар еди.

³ Сонда Ешуа израиллыларға былай деди: «Ата-бабаларыңыздың Қудайы, Жаратқан Ийениң сизлерге берген жерлерин қолға киргизиўди қашанға шекем кешиктиресизлер?» ⁴ Хәр урыўдан үш адамнан сайлап алыңлар. Мен оларды елди көзден өткизип келиў ушын жибережақпан. Олар үлес етип алатуғын жерлериниң шегараларын белгилейди хәм оларды сүүретлеп жазып, маған қайтып келеди. ⁵ Олар бул жерлерди жети бөлекке бөлсин. Яхуда урыўы кубла бөлектеги, Юсуп урыўы арқа бөлектеги өз жерлеринде қалсын.

⁶ Жерди жети бөлекке бөлип, сүүретлеп жазғаныңыздан кейин, маған алып келиңлер. Мен бул жерде, Қудайымыз Жаратқан Ийениң алдында сизлер ушын шек таслайман. ⁷ Лебийлилерге келсек, олардың сизлердиң араңызда

үлесі жоқ. Олардың үлесі – Жаратқан Ийе үшін руханийлік хызметін атқарыудан ибарат. Ал Гад хәм Рубен урыуы менен Менашше урыуының ярымы Иордан дәрьясының шығыс тәрәпинде өзлеринің үлес жерлерін алған еді. Сол жерлерди оларға Жаратқан Ийениң қулы Муұса берген еді».

⁸ Ешуа жерди сүүретлеп жазып келиу үшін жолға шықпақшы болған адамларға: «Барып, жерлерди айланып шығып, сүүретлеп жазың да, соңынан жаныма қайтып келиңдер. Кейин мен бул жерде, Шилода, Жаратқан Ийениң алдында сизлер үшін шек таслайман», – деп буйырды. ⁹ Солай етип, адамлар жолға атланып, елди айланып шықты. Олар елди қалама-қала жети бөлекке бөлген халда кітапқа сүүретлеп жазды да, Шилоға, ордада болған Ешуаға қайтып келди. ¹⁰ Ешуа Шилода, Жаратқан Ийениң алдында олар үшін шек таслап, жерлерди Израил урыулары арасында бөлістирди.

Бенямин урыуына берілген жерлер

¹¹ Тийре санына қарай, Бенямин урыуы үшін шек тасланды. Олардың шегине түскен жерлер Яхуда урыуы менен Юсуп урыуының жерлері арасында еді. ¹² Олардың жеринің шегарасы арқада Иордан дәрьясынан басланып, Ерихонның арқа тәрәпине көтерілетуғын, батыста таулы үлкеге қарай созылып, Бейт-Ауен атлы елсиз далада тоқтайтуғын еді. ¹³ Шегара ол жерден Луздың жанбауырына, яғный Бейт-Элдің кубла тәрәпине өтип, Бейт-Хоронның кубласындағы таудың қасындағы төменги Атрот-Аддараға түседі. ¹⁴ Ол жерден шегара бурылып, Бейт-Хоронның қарсысында болған таудың батыс тәрәпи менен кублаға қарай созылады хәм Яхуда урыуына тийисли болған Кирят-Баал, яғный Кирят-Ярим қаласында тоқтайды. Бул батыс шегарасы еді.

¹⁵ Ал кубла шегарасы Кирят-Яримнің шетинен басланып, Нефтоах суу булағына дейин созылатуғын еді. ¹⁶ Шегара бул жерден Рефаим ойпатлығының арқа тәрәпиндеги Бен-Хинном ойпатлығына қараған таудың етеклерине барып, Хинном ойпатлығы арқалы өтетуғын хәм Ебустың кубла тәрәпине, ол жерден Рогел булағына түсетуғын еді. ¹⁷ Арқаға бурылған шегара Эн-Шемеш хәм Адуммим бийиклигинің қарсысындағы Гелилотқа барып, Рубеннің улы Боханның тасына түсетуғын еді. ¹⁸ Соңынан Иордан тегислигинің жанындағы қырдың арқа тәрәпинен өтип, тегисликке түсетуғын еді. ¹⁹ Ол жерден Бейт-Хогланың арқа етеклерине өтип, Оли теңиздің арқа қолтығында, Иордан дәрьясының кубла қуяр қолтығында тоқтайтуғын еді. Бул кубла шегарасы еді. ²⁰ Шығыс шегарасы Иордан дәрьясы еді. Тийре санына қарай, Бенямин урыуының үлесине тийген жерлердің шегаралары усылар еді.

²¹ Тийре санына қарай, Бенямин урыуының үлесине тийген қалалар

мыналар еди: Ерихо, Бейт-Хогла, Эмек-Кесис, ²² Бейт-Араба, Семарайым, Бейт-Эл, ²³ Аўұим, Пара, Офра, ²⁴ Кефар-Аммоний, Офний, Геба. Хәммеси болып, аўыллары менен бирликте он еки қала. ²⁵ Гибон, Рама, Беерот, ²⁶ Миспе, Кефира, Моса, ²⁷ Рекем, Ирпеел, Тарала, ²⁸ Села, Элеф, Ебус, яғный Ерусалим, Гибат хәм Кирят. Хәммеси болып, аўыллары менен бирликте он төрт қала. Тийре санына қарай, Бенямин урыўының үлеси усы еди.

19

Он тоғызыншы бап Шимон урыўына берилген жерлер

¹ Екинши шек Шимонға, тийре санына қарай, Шимон урыўына түсти. Олардың үлеси Яхуда урыўының үлесине тийген жерлердің ишинде еди.

² Оларға мына қалалар берилди: Беер-Шеба ямаса Шеба, Молада, ³ Хасар-Шуал, Бала, Эсем, ⁴ Элтолад, Бетул, Хорма, ⁵ Сиклаг, Бейт-Маркабот, Хасар-Суса, ⁶ Бейт-Лебаот, Шарухен. Хәммеси болып, аўыллары менен бирликте он үш қала. ⁷ Айын, Риммон, Этер хәм Ашан. Булар аўыллары менен бирликте төрт қала.

⁸ Баалат-Беер, яғный Негебтеги Рамаға қарай созылған бул қалалардың этирапындағы барлық аўыллар да Шимон урыўына тийисли еди. Тийре санына қарай, Шимон урыўына тийген үлес усы еди. ⁹ Шимон урыўына берилген үлес Яхуда урыўының үлесинен алынған еди. Өйткени Яхуда урыўының үлеси керегинен артық еди. Солай етип, Шимон урыўының үлеси Яхуда урыўына тийисли жердің ишинде еди.

Зебулон урыўына берилген жерлер

¹⁰ Тийре санына қарай, үшінши шек Зебулон урыўына түсти. Олардың жерлери Саридке шекем созылатуғын еди. ¹¹ Шегара сол жерден батысқа қарай, Маралаға дейин барып, Даббешетке жететуғын хәм Йокнеам қарсысындағы сайға дейин созылатуғын еди. ¹² Соңынан Саридтан күншығысқа, Кислот-Табордың шегарасына барып, ол жерден Дабератқа тақалатуғын хәм Яфияға шығатуғын еди. ¹³ Шығыс шегарасы Яфиадан Гат-Хефер хәм Эт-Қасинге өтип, Риммонға дейин созылатуғын, кейин Неаға бурылатуғын еди. ¹⁴ Ал арқа шегарасы бул жерден Ханнатонға бурылып, Ифтах-Эл ойпатлығына келип тоқтайтуғын еди. ¹⁵ Бул шегара Қаттат, Нахалал, Шимрон, Идала хәм Бейтлехемди өз ишине алады. Хәммеси болып, олар аўыллары менен бирликте он еки қала еди. ¹⁶ Тийре санына қарай, Зебулон урыўына усы қалалар аўыллары менен бирликте үлес етип берилди.

Иссахар урыўына берилген жерлер

¹⁷ Төртінші шек Иссахарға, тийре санына қарай, Иссахар урыуына түсти.
¹⁸ Олардың жер шегарасының ишине кирген қалалар: Изреел, Кесуллот, Шунем, ¹⁹ Хафарайым, Шион, Анахарат, ²⁰ Раббит, Кишйон, Эбес, ²¹ Ремет, Эн-Ганним, Эн-Хадда хәм Бейт-Пассес. ²² Олардың шегарасы Табор, Шахасима хәм Бейт-Шемеш аркалы созылып, Иордан дәрьясына келип тоқтайтуғын еди. Хәммеси болып, олар аўыллары менен бирликте он алты қала еди. ²³ Тийре санына қарай, Иссахар урыуына усы қалалар аўыллары менен бирликте үлес етип берилди.

Ашер урыуына берилген жерлер

²⁴ Тийре санына қарай, бесінші шек Ашер урыуына түсти. ²⁵ Олардың жер шегарасының ишине кирген қалалар: Хелқат, Халий, Бетен, Ахшаф, ²⁶ Алламмелех, Амад хәм Мишал болып, батыста Кармел хәм Шихор-Либнатқа дейин созылатуғын еди. ²⁷ Бул жерден шығысқа, Бейт-Дагонға қайтып, Зебулон шегарасы хәм Ифтах-Эл ойпатлығы бойынша созылатуғын, ал аркада Бейт-Эмек хәм Неиелге жалғасатуғын еди. Кейин Кабулдың арқа тәрәпинен ²⁸ Эброн, Рехоб, Хаммон хәм Қанаға өтип, уллы Сидонға жететуғын еди. ²⁹ Усы жерден Рамаға қайтып, қорғанлы Тир қаласына қарай созылатуғын, кейин Хосаға бурылып, Ахзиб аймағында, Жер Орта теңизинде тамамланатуғын еди. ³⁰ Және де, Умма, Афек хәм Рехоб. Хәммеси болып, аўыллары менен бирликте жигирма еки қала. ³¹ Тийре санына қарай, Ашер урыуына усы қалалар аўыллары менен бирликте үлес етип берилди.

Нафталий урыуына берилген жерлер

³² Алтыншы шек Нафталийге, тийре санына қарай, Нафталий урыуына түсти. ³³ Олардың шегарасы Хелеф хәм Саананнимдеги емен ағашынан басланып, Адами-Некеб хәм Ябнеел аркалы Лаққумға қарай созылатуғын хәм Иордан дәрьясында тамамланатуғын еди. ³⁴ Шегара және Хелефтен басланып, батысқа қарай Азнот-Табордан өлетуғын хәм Хуқоққа жалғасатуғын еди. Қублада Зебулон жерлерине, батыста Ашер жерлерине, ал шығыста Иордан дәрьясына барып тирелетуғын еди.

³⁵ Олардың қорғанлы қалалары мыналар еди: Сиддим, Сер, Хаммат, Раққат, Киннерет, ³⁶ Адама, Рама, Хасор, ³⁷ Кедеш, Эдрей, Эн-Хасор, ³⁸ Ирон, Мигдал-Эл, Хорем, Бейт-Анат, Бейт-Шемеш. Хәммеси болып, аўыллары менен бирликте он тоғыз қала. ³⁹ Тийре санына қарай, Нафталий урыуына усы қалалар аўыллары менен бирликте үлес етип берилди.

Дан урыуына берилген жерлер

⁴⁰ Тийре санына қарай, жетінші шек Дан урыуына түсти. ⁴¹ Олардың

үлесине тийген жерлер мына қалаларды өз ишине алады: Сора, Эштаол, Ир-Шемеш,⁴² Шаалаббин, Айялон, Итла,⁴³ Элон, Тимна, Экрон,⁴⁴ Элтеке, Гиббетон, Баалат,⁴⁵ Ехуд, Бене-Берак, Гат-Риммон,⁴⁶ Ме-Ярқон хәм Яфонның қарсысындағы жерлер менен бирликте Раққон.⁴⁷ Жерлеринен айырылып қалғанлықтан, Дан урыуы Лешемге хұжим жасады. Олар қаланы алып, пүткил халқын қылыштан өткизди де, сол жерге орналасып алды. Және де, бабасы Данның хұрметине сол жерди Дан деп атады.⁴⁸ Тийре санына қарай, Дан урыуына усы қалалар аўыллары менен бирликте үлес етип берилди.

Ешуаға тийген үлес

⁴⁹ Жерлерди шегаралап бөлистирип болғаннан соң, израиллылар өз жерлери ишинен Нун улы Ешуаға үлес берди.⁵⁰ Жаратқан Ийениң буйрығы бойынша, олар Ешуаға өзи сораған қаланы, Эфрайымның таўлы үлкесиндеги Тимнат-Серахты берди. Ешуа қаланы қайтадан салып, сол жерге орналасты.

⁵¹ Руўханий Элазар, Нун улы Ешуа хәм Израил урыуларындағы тийре басшыларының Шилода, Жаратқан Ийениң алдында, Ушырасыў шатырының кирер аўзының алдында шек таслап бөлистирген үлес жерлери усылар еди. Солай етип, олар елди бөлистириў исин тамамлады.

20

Жигирмаланшы бап Паналайтуғын қалалар

¹ Буннан соң, Жаратқан Ийе Ешуаға былай деди:² «Муўса арқалы сизлерге буйырғанымдай, израиллыларға айт, олар өзлери паналайтуғын қалаларды таңласын.³ Егер биреў абайсызда адам өлтирип қойса, ол сол жерге қашып барсын. Сизлердиң өлген адамның өш алыўшы әменгеринен қашып паналайтуғын бир жериңиз болыўы керек.

⁴ Бул қалалардың бирине қашқан адам қала дәрўазасының қасында турып, өзиниң аўхалын қаланың ақсақалларына билдирсин. Ақсақаллар оны қаласына қабыл етип, оған жасайтуғын орын берсин.⁵ Адам өлтирген адамның изинен өш алыўшы әменгери қуўып келсе, қаланың басшылары оны өш алыўшы адамға тапсырып жибермесин. Себеби ол абайсызда адам өлтирди хәм онда өлтирген адамына деген алдын ала хеш қандай қаслық болмаған.⁶ Адам өлтирген адам қаладағы жәмийетшилик алдында хұким етилмегенше хәм сол ўақытта хызмет еткен бас руўханий өлгенге дейин, сол қалада қалыўы керек. Соңынан ол өзи қашып шыққан қаласына, өз үйине қайтсын».

⁷ Солай етип, олар Нафталийдиң таўлы үлкесиндеги, яғный Галиладағы Кедешти, Эфрайымның таўлы үлкесинде болған Шехемди хәм Яхуданың

таўлы үлкесіндеги Кирят-Арбаны, яғный Хебронды таңлады. ⁸ Және де, Иордан дәрьясының арғы жағындағы, Ерихонның шығысындағы мына қалаларды таңлады: олар Рубен урыўына тийисли кеңисликтеги шөлде жайласқан Бесер қаласы, Гад урыўының жерлери ишиндеги Гиладтағы Рамот, Менашше урыўының жерлери ишиндеги Башандағы Голан еди. ⁹ Бул қалалар израиллылар хәм олар арасында жасайтуғын келгинди адамлар ушын ажыратылды. Егер олардың биреўи абайсызда адам өлтирип қойса, өш алыўшы әменгердің қолынан өлим көрмеў ушын, сол қалаларға қашып барады. Ол жәмийетшиликтің алдында хүким етилмегенше, сол жерде қәўип-қәтерсиз болады.

21

Жигирма биринши бап Лебийлилерге берилген қалалар

¹ Лебий урыўының тийре басшылары руўханий Элазар, Нун улы Ешуа хәм Израил урыўларының тийре басшыларына барды. ² Олар Кенаан жериндеги Шилода еди. Сонда лебийлилер оларға: «Жаратқан Ийе Муўса арқалы бизлерге жасаў ушын қалалар, малларымыз ушын қала этирапындағы жайлаўлар берилиўин буйырған еди», – деди. ³ Солай етип, израиллылар Жаратқан Ийениң буйрығына кулақ асып, лебийлилерге өз үлеслеринен мына қалаларды хәм олардың этирапындағы жайлаў жерлерди берди:

⁴ Биринши шек Қоҳат тийрелерине түсти. Лебийли болған руўханий Харонның урпақларына шек бойынша Яхуда, Шимон хәм Бенямин урыўларынан он үш қала берилди. ⁵ Ал Қоҳаттың басқа урпақларына шек бойынша Эфрайым, Дан хәм Менашше урыўының ярымына тийисли болған тийрелерден алынған он қала берилди.

⁶ Гершон урпақларына шек бойынша Иссахар, Ашер, Нафталий урыўларына тийисли болған тийрелерден хәм Башандағы Менашше урыўының ярымынан алынған он үш қала берилди.

⁷ Тийре санына қарай, Мерарий урпақларына Рубен, Гад хәм Зебулон урыўларынан алынған он еки қала берилди.

⁸ Солай етип, Жаратқан Ийениң Муўса арқалы буйырғанындай, израиллылар шек таслап, усы қалаларды жайлаўлары менен бирликте лебийлилерге берди.

⁹ Яхуда хәм Шимон урыўларынан алынған хәм төменде атлары аталатуғын қалалар ¹⁰ лебийли Қоҳат тийрелеринен болған Харонның урпақларына берилди. Себеби биринши шек оларға түскен еди. ¹¹ Оларға Яхуданың таўлы үлкесіндеги Анақтың урпақларының түп бабасы болған Арбаның аты менен аталған Кирят-Арба, яғный Хеброн хәм оның этирапындағы жайлаўлар

берилди. ¹² Ал қаланың атызлары менен аўыллары болса, Ефунне улы Калекке мүлик етип берилген еди.

¹³ Руўханий Харонның урпақларына абайсызда адам өлтиргенлер ушын паналайтуғын қалалар болған Хеброн, Либна, ¹⁴ Яттир, Эштемоа, ¹⁵ Холон, Дебир, ¹⁶ Айын, Ютта хәм Бейт-Шемеш қалалары менен олардың жайлаўлары, яғный Яхуда хәм Шимон урыўларынан барлығы болып тоғыз қала берилди. ¹⁷ Ал Бенямин урыўынан Гибон, Геба, ¹⁸ Анатот хәм Алмон деген төрт қала жайлаўлары менен бирликте берилди.

¹⁹ Солай етип, Харон урпағынан шыққан руўханийлерге жайлаўлары менен бирликте берилген қалалардың саны барлығы болып он үшке жетти.

²⁰ Лебий урыўының Қоҳат тийрелериниң қалған адамларына Эфрайым урыўынан мына қалалар үлес етип берилди: ²¹ Эфрайымның таўлы үлкесиндеги абайсызда адам өлтиргенлер паналайтуғын Шехем қаласы хәм Гезер, ²² Кибсайым, Бейт-Хорон деген жайлаўлары менен бирликте төрт қала.

²³ Ал Дан урыўынан Элтеке, Гиббетон, ²⁴ Айялон хәм Гат-Риммон деген төрт қала жайлаўлары менен бирликте берилди. ²⁵ Менашше урыўының ярымынан жайлаўлары менен бирликте Таанах хәм Гат-Риммон деген еки қала берилди.

²⁶ Солай етип, Қоҳаттың қалған урпақларына жайлаўлары менен бирликте барлығы болып он қала берилди.

²⁷ Лебий урыўынан болған Гершонның урпақларына Менашше урыўының ярымына тийисли болған еки қала: Башандағы абайсызда адам өлтиргенлер паналайтуғын Голан қаласы хәм Беештера қаласы жайлаўлары менен бирликте берилди. ²⁸ Иссахар урыўынан болса, жайлаўлары менен бирликте Кишйон, Даберат, ²⁹ Ярмут хәм Эн-Ганним деген төрт қала берилди. ³⁰ Ашер урыўынан жайлаўлары менен бирликте Мишал, Абдон, ³¹ Хелкат хәм Рехоб деген төрт қала берилди. ³² Нафталий урыўынан үш қала жайлаўлары менен бирликте берилди: олар Хаммот-Дор, Қартан хәм абайсызда адам өлтиргенлер паналайтуғын Галиладағы Кедеш қаласы. ³³ Тийре санына қарай, Гершонның урпақларына жайлаўлары менен бирликте барлығы болып он үш қала берилди.

³⁴ Қалған лебийлилерге, яғный Мерарийдің урпақларының тийрелерине Зебулон урыўынан алынған Йокнеам, Қарта, ³⁵ Димна хәм Нахалал деген төрт қала жайлаўлары менен бирликте берилди. ³⁶ Рубен урыўынан алынған Бесер, Яхса, ³⁷ Кедемот хәм Мефаат деген төрт қала жайлаўлары менен бирликте берилди. ³⁸ Гад урыўынан Гиладтағы паналайтуғын Рамот қаласы хәм Маханайым, ³⁹ Хешбон хәм Язер қалалары барлығы болып төрт қала жайлаўлары менен бирликте берилди. ⁴⁰ Тийре санына қарай, лебийлилердің қалған тийрелерине, яғный Мерарийдің урпақларына үлес етип берилген қалалардың саны барлығы болып он еки еди.

⁴¹ Израиллылардың жерлеринен лебийлилерге жайлаулары менен бирликте барлығы болып қырк сегиз қала берилди. ⁴² Бул қалалардың хәммесинің әтирапында жайлаулары бар еди. Жайлаусыз қала жоқ еди.

⁴³ Солай етип, Жаратқан Ийе ата-бабаларына бериуге ант ишкен барлық жерлерди израиллыларға берди. Израиллылар сол жерлерди ийелеп, мөкан басты. ⁴⁴ Жаратқан Ийе ата-бабаларына ант ишкениндей, оларды хәр тәрәплеме тынышлыққа еристирди. Хеш бир душпаны оларға қарсы тура алмады. Жаратқан Ийе душпанларының хәммесин оларға тәслим етти.

⁴⁵ Жаратқан Ийениң Израил халқына берген хеш бир ийгиликли сөзи орынланбай қалмады, хәммеси иске асты.

22

Жигирма екінши бап Шығыстағы урыулардың қайтыуы

¹ Буннан соң, Ешуа Рубен хәм Гад урыулары менен Менашше урыуының ярымын жыйнады да, ² оларға былай деди: «Сизлер Жаратқан Ийениң қулы Муўсаның өзлериңизге буйырған хәр бир нәрсесин иследиңлер. Мениң хәмме буйрықларыма да бойсындыңлар. ³ Соншама ўақыт даўамында, бүгинге дейин туўысқанларыңызды жалғыз таслап кетпедиңлер. Қудайыңыз Жаратқан Ийениң сизлерге берген буйрығын орынладыңлар. ⁴ Минекей, Қудайыңыз Жаратқан Ийе туўысқанларыңызға ўәде қылғанындай, оларды тынышлыққа еристирди. Енди Жаратқан Ийениң қулы Муўсаның Иордан дәрьясының арғы жағасында сизлерге мүлик қылып берген жерлердеги үйлериңизге қайтыңлар. ⁵ Бирақ Жаратқан Ийениң қулы Муўсаның сизлерге берген буйрықларын хәм Нызамын муқиятлы түрде орынлаңлар. Қудайыңыз Жаратқан Ийени сүйиңлер, Оның жолы менен жүрип, буйрықларын орынлаңлар. Оған садық болыңлар, Оған шын жүрек хәм шын кеўлиңизден хызмет етиңдер». ⁶ Соңынан Ешуа оларға ақ пәтиясын берип, жолға атландырды. Солай етип, олар үйлерине қайтып кетти.

⁷ Муўса Менашше урыуының ярымына Башанда жер берген еди. Ешуа болса, Менашше урыуының қалған ярымына Иордан дәрьясының батысынан, басқа туўысқанлары арасынан жер берди.

Ешуа оларды үйлерине қайтарып атырып, оларға ақ пәтиясын берип:

⁸ «Үйлериңизге үлкен байлық пенен, жүдә көп мал, гүмис, алтын, мыс, темир хәм жүдә көп кийим-кеншек пенен қайтып баратырсызлар.

Душпанларыңыздан олжа қылып алған нәрселериңизди туўысқанларыңыз бенен бөлисиңдер», – деди. ⁹ Солай етип, Рубен хәм Гад урыулары менен Менашше урыуының ярымы Кенаан жериндеги Шилодан, израиллылардың жанынан кетти. Олар Жаратқан Ийениң буйрығы бойынша, Муўса арқалы

өзлери мүлік етип алған Гилад жерине қайтыу үшін жолға шықты.

¹⁰ Рубен хәм Гад урыулары менен Менашше урыуының ярымы Иордан дәрьясына жақын орналасқан Кенаан жеріндеги аймаққа келгенде, дәрьяның жағасында көриниси үлкен болған қурбанлық орнын құрды. ¹¹ Израил халқына: «Рубен хәм Гад урыулары менен Менашше урыуының ярымы Кенаан елинің шегарасында, Иордан дәрьясының жағасында, израиллыларға тийисли жерде бир қурбанлық орнын құрды», – деген хабар жетти. ¹² Израил халқы бул хабарды еситкенде, оларға қарсы урысуу үшін пүткил жәмийет Шилоға жыйналды.

¹³ Сонда израиллылар рууханий Элазардың улы Пинехасты Гилад жерине, Рубен хәм Гад урыулары менен Менашше урыуының ярымына жиберди.

¹⁴ Оның менен бирге Израил урыуларынан он көсем кетти. Бул көсемлердің хәр бири Израил тийрелеринің ишиндеги өз қәуімлерине басшы еди. ¹⁵ Олар Гилад жерине, Рубен хәм Гад урыулары менен Менашше урыуының ярымына келип былай деди:

¹⁶ – Жаратқан Ийенің пүткил жәмийети былай дейди: «Сизлер неге Израилдың Құдайына қыянет еттиңдер? Неге бүгін сизлер өзлериңіз үшін қурбанлық орнын құрып, Жаратқан Ийеден ұаз кештиңдер хәм Оған қарсы бас көтердиңдер? ¹⁷ Бизлерге Пеор тауындағы гүнамыз аз ба еди? Жаратқан Ийенің жәмийети сол гүна себепли бәлеге жолыққан еди. Бизлер усы күнге дейін өзлеримизди бул гүнадан тазалай алмадық. ¹⁸ Сизлер бүгін Жаратқан Ийеден ұаз кештиңіз! Егер сизлер бүгін Жаратқан Ийеге қарсы қозғалаң көтерсеңіз, Ол да ертең пүткил Израил жәмийетине ғәзепленеди. ¹⁹ Егер сизлерге тийисли жерлер хадал болмаса, Жаратқан Ийенің шатыры турған Оған тийисли жерге келип, арамыздағы жерден үлес алыңдар. Өзлериңізге Құдайымыз Жаратқан Ийенің қурбанлық орнынан басқа бир қурбанлық орнын құрып, Жаратқан Ийеге хәм бизлерге қарсы қозғалаң көтермеңдер.

²⁰ Зерах улы Ахан бағышланған олжадан алып, қыянет еткенде, пүткил Израил жәмийети ғәзепке ушырамады ма? Аханның гүнасы үшін тек оның өзи ғана өлимге дуушар болмады-ғо!»

²¹ Сонда Рубен хәм Гад урыулары менен Менашше урыуының ярымы Израилдың тийре басшыларына былай деп жууап берди:

²² – Жаратқан Ийе – құдайлар Құдайы! Жаратқан Ийе – құдайлар Құдайы! Ол булардың барлығын биледи хәм Израил да билип қойсын: егер бизлер ислеген исимизди Жаратқан Ийеге қарсы қозғалаң көтериу ямаса Оған қыянет ислеу мақсетінде ислеген болсақ, онда бүгін Жаратқан Ийе бизлерди аямасын! ²³ Егер бизлер қурбанлық орынды Жаратқан Ийеден ұаз кешіу үшін, жандырылатуғын қурбанлықларды, ғәлле садақаларын ямаса татыулық қурбанлықларын беріу үшін құрған болсақ, Жаратқан Ийенің

Өзи бизлерди жазаласын. ²⁴ Бизлер бул исти мынадан тәшиүишленгенимиз себепли ислеген едик: келешекте сизлердиң урпақларыңыз бизлердиң урпақларымызға: «Израилдың Қудайы Жаратқан Ийе менен сизлердиң қандай байланысыңыз бар?» ²⁵ Хәй, Рубен хәм Гад урпақлары! Жаратқан Ийе сизлер менен бизлердиң арамызға Иордан дәрьясын шегара қылып қойған. Сизлердиң Жаратқан Ийеге хеш қандай қатнасыңыз жоқ», – деп бизлердиң урпақларымыздың Жаратқан Ийеден қорқып жасауына тосқынлық жасауы мүмкин. ²⁶ Сонлықтан бизлер өзлеримиз ушын қурбанлық орнын қурыуды шештик. Буны жандырылатуғын қурбанлық хәм басқа қурбанлықлар ушын емес, ²⁷ ал тек сизлер менен бизлердиң арамызда хәм келешек әуладлар арасында гүәлық болыуы ушын иследик. Солай етип, бизлер де Жаратқан Ийениң алдында жандырылатуғын қурбанлықларымыз, татыулық қурбанлықларымыз хәм басқа қурбанлықларымыз бенен Оған сыйынажақпыз. Сонда сизлердиң урпақларыңыз келешекте бизлердиң урпақларымызға: «Жаратқан Ийеге хеш қандай қатнасыңыз жоқ», – деп айта алмайды. ²⁸ Солай етип, бизлер былай ойладық: келешекте бизлерге ямаса болажақ урпақларымызға усылай десе, бизлер: «Ата-бабаларымыздың Жаратқан Ийеге арнап қурған қурбанлық орнының нұсқасына қараңлар. Бул орын жандырылатуғын ямаса басқа қурбанлықлар ушын емес, ал бизлер менен сизлердиң араңызда гүәлық болыуы ушын қурылған», – деймиз. ²⁹ Бизлер Жаратқан Ийеге қарсы қозғалаң көтериуден, бүгин Оннан ұаз кешиуден, жандырылатуғын қурбанлықлар, ғәлле садақалары ямаса басқа қурбанлықлар бериу ушын Қудайымыз Жаратқан Ийениң шатырының алдында турған қурбанлық орнынан басқа биреуин қурыудан аұлақпыз.

³⁰ Руұханий Пинехас хәм оның менен бирге болған жәмийет басшылары, яғный Израилдың тийре басшылары Рубен хәм Гад урыулары менен Менашше урыуының ярымының айтқан сөзлерин еситкенде кеуиллери толды.

³¹ Сонлықтан руұханий Элазардың улы Пинехас Рубен хәм Гад урыулары менен Менашше урыуының ярымына:

– Енди Жаратқан Ийениң арамызда екенин билемиз. Себеби сизлер Оған қыянет етпедиңиз хәм израиллыларды Оның жазасынан қутқардыңыз, – деди.

³² Руұханий Элазардың улы Пинехас хәм басшылар Рубен хәм Гад урыулары жасайтуғын Гилад жеринен Кенаан жерине, израиллыларға қайтып келип, не болғанын айтып берди. ³³ Израиллылар бул хабарға кеули толып, Қудайға алғыслар айтты. Олар Рубен хәм Гад урыуларына қарсы урыс ашыу хәм олардың жасайтуғын жерлерин ұайран етиу хәққында қайтып аұыз ашпады.

³⁴ Рубен хәм Гад урыулары: «Бул қурбанлық орны – бизлердиң арамызда Жаратқан Ийениң Қудай екенине гүә» деп, орынды «Гүә» деп атады.

Жигирма үшінши бап Ешуаның хошласыу сөзлери

¹ Жаратқан Ийе Израилды этирапындағы барлық душпанларынан қутқарып тынышлыққа еристиргеннен соң, көп жыллар өтті. Ешуа болса қартайып, бираз жасқа барып қалған еди. ² Сонда ол пүткил Израил халқын, олардың ақсақалларын, тийре басшыларын, қазыларын хәм қадағалаушыларын шақырып алып, оларға былай деди: «Мен қартайып, бираз жасқа барып қалдым. ³ Қудайыңыз Жаратқан Ийениң сизлер ушын бул барлық халықларға нелер ислегенин көрдиңлер. Өйткени Қудайыңыз Жаратқан Ийениң Өзи сизлер ушын урысты. ⁴ Минекей, мен Иордан дәрьясынан баслап, күн батар тәрептеги Жер Орта теңизине дейин жасаған барлық халықларды жоқ етип, олардың жерлерин де, еле жоқ қылынбаған халықлардың жерлерин де шек бойынша сизлердиң урыуларыңызға бөлип бердим. ⁵ Қудайыңыз Жаратқан Ийе бул халықларды қууып шығарып, алдыңыздан шегиндиреди хәм Өзи сизлерге үәде еткениндей, сизлер олардың жерлерин ийелейсизлер. ⁶ Сонлықтан сизлер Муўсаның Нызам китабында жазылған хәр бир нәрсени орынлау ушын жүдә күшли болыңлар. Жазылғандардан я оңға, я солға ауып кетпеңлер. ⁷ Араңызда қалған халықлар менен хеш қандай қарым-қатнас жасамаңлар. Олардың қудайларының атларын тилге алмаңлар хәм олардың атлары менен ант ишпеңлер. Сол қудайларға хызмет етпеңлер хәм табынбаңлар. ⁸ Бүгинги күнге дейин ислеп келгениңиздей, Қудайыңыз Жаратқан Ийеге садық қалыңлар. ⁹ Себеби Жаратқан Ийе уллы хәм күшли халықларды сизлердиң алдыңыздан қууып шығарды. Бүгинги күнге дейин хеш ким сизлерге қарсы тура алмады. ¹⁰ Сизлердиң араңыздағы биреуиңиз мың адамды қууып шығарады. Өйткени Қудайыңыз Жаратқан Ийениң үәде еткениндей, Оның Өзи сизлер ушын урысады. ¹¹ Сонлықтан Қудайыңыз Жаратқан Ийени сүйиуде жүдә муқыятлы болыңлар. ¹² Ал егер сизлер Оннан жүз бурып, араңыздағы қалған сол халықлар менен аралассаңыз, олар менен қыз алысып, қыз берисетуғын болсаңыз, қарым-қатнас жасасаңыз, ¹³ онда билип қойыңлар: Қудайыңыз Жаратқан Ийе сол халықларды енди алдыңыздан қууып шығармайды. Оның сизлерге берген усы жақсы жеринен жоқ болынғаныңызша, бул халықлар сизлер ушын дузақ, қақпан, арқаңызға қамшы хәм көзлериңизге тикен болады. ¹⁴ Минекей, мениң де бул дүньядан өтетуғын уақтым келди. Қудайыңыз Жаратқан Ийениң сизлерге берген хеш бир жақсы үәделериниң босқа шықпағанын сизлер пүткил жүрегиңиз хәм пүткил кеулиңиз бенен билесизлер. Олардың хәммеси орынланды, хеш бири орынланбай қалмады.

¹⁵ Құдайыңыз Жаратқан Ийе сизлерге берген үделериниң хәммесин қалай орынлаған болса, Ол Өзи берген усы жақсы жерден сизлерди жоқ етпегенше, айтқан барлық жаманлықтарын да солай басыңызға салады. ¹⁶ Егер Құдайыңыз Жаратқан Ийениң сизлерге орынлаң деп буйырған келисимин бузсаңыз хәм барып, басқа құдайларға хызмет етип, оларға табынсаңыз, Жаратқан Ийениң сизлерге ғәзеби тутанады. Сонда сизлер Ол берген бул жақсы жерден тез арада қырылып кетесизлер».

24

Жигирма төртинши бап Шехемде жаңаланған келисим

¹ Ешуа пүткил Израил урыўларын Шехемге топлап, Израилдың ақсақалларын, тийре басшыларын, қазыларын хәм қадағалаўшыларын шақыртты. Олардың хәммеси келип, Құдайдың алдында турды. ² Сонда Ешуа пүткил халыққа былай деди:

– Израилдың Құдайы Жаратқан Ийе былай дейди: «Сизлердиң ата-бабаларыңыз ески заманларда Евфрат дәрьясының арғы жағасында жасап, басқа құдайларға хызмет ететуғын еди. Олардың бири Ибрайым менен Нахордың әкеси Терах еди. ³ Бирақ Мен бабаңыз Ибрайымды дәрьяның арғы жағынан алып, пүткил Кенаан жерлери бойлап алып жүрдим. Оның урпақтарын көбейтип, оған Ысақты бердим. ⁴ Ал Ысаққа болса, Яқып пенен Эсаўды бердим. Эсаўға таўлы Сеир үлкесин мүлик етип бердим. Яқып хәм оның уллары Мысырға кетти. ⁵ Кейин Мен Муўса менен Харонды тайынлап, Мысыр халқының басына бәлелер жаўдырдым хәм сизлерди Мысырдан алып шықтым. ⁶ Аўа, Мен ата-бабаларыңызды Мысырдан алып шықтым. Олар Қамыс теңизине жетип келгенде, мысырлылар саўаш арбалары хәм атлылары менен ата-бабаларыңыздың изинен теңизге дейин қуўып барды.

⁷ Ата-бабаларыңыз Жаратқан Ийеге, Маған жалбарынып, жәрдем сорағанда, Мен олар менен мысырлылар арасына қараңғылық түсирдим. Мысырлылардың үстине теңиз суўларын бастырып, оларды шөктирдим. Сизлер Мениң Мысырда не ислегенимди өз көзиңиз бенен көрдиңиз. Сизлер шөлде узақ ўақыт жасадыңыз.

⁸ Соңынан Мен сизлерди Иордан дәрьясының арғы жағасында жасаған аморлардың жерине әкелдим. Олар сизлерге қарсы урысканда, Мен оларды сизлерге тәслим еттим. Сизлер олардың жерлерин ийеледиңиз. Мен оларды сизлердиң алдыңыздан жоқ қылдым. ⁹ Моаб патшасы Сиппор улы Балақ Израилға қарсы урысқа шықты хәм хабар жиберип, Беор улы Балаамды сизлерди нәлетлеў ушын шақыртты. ¹⁰ Бирақ Мен Балаамға кулақ салыўды макул көрмедим. Сонлықтан ол сизлерге пәтиясын бериўге мәжбүр болды.

Солай етип, Мен сизлерди оның қолынан қутқардым. ¹¹ Соңынан сизлер Иордан дәрьясынан өтип, Ерихоға келдіңиз. Мен сизлерге қарсы урысқан ерихольыларды, және де амор, периз, кенаан, хетт, гиргаш, хиў хәм ебус халықларын сизлерге тәслим еттим. ¹² Мен сизлерден алдын ешек хәрреⁱ жиберип, аморлардың еки патшасын алдыңыздан қуўдым. Бул ис сизлердің қылышыңыз ямаса оқ жайыңыз жәрдемінде исленбеди. ¹³ Солай етип, Мен сизлерге өзлериңиз мийнет етпеген жерди хәм өзлериңиз салмаған қалаларды бердим. Сизлер бул жерлерде жасап, өзлериңиз отырғызбаған жүзим хәм зәйтүн бағларының мийўелерин жеп атырсызлар».

¹⁴ Ешуа даўам етип былай деди:

– Сонлықтан Жаратқан Ийеден қорқыңлар, Оған шын жүректен хәм садықлық пенен хызмет етиңлер. Евфрат дәрьясының арғы жағасында хәм Мысырда ата-бабаларыңыздың хызмет еткен қудайларын таслап, Жаратқан Ийеге хызмет етиңлер. ¹⁵ Егер Жаратқан Ийеге хызмет еткиңиз келмесе, онда Евфрат дәрьясының арғы жағасында ата-бабаларыңыздың хызмет еткен қудайларына ямаса өзлериңиз елинде жасап атырған аморлардың қудайларына хызмет еткиңиз келе ме? Бүгин усыны шешип алыңлар. Ал мен хәм мениң хожалығым Жаратқан Ийеге хызмет етеميز.

¹⁶ Халық жуўап берип былай деди:

– Жаратқан Ийени таслап, басқа қудайларға хызмет етиўден аўлақ болғаймыз! ¹⁷ Себеби бизлерди хәм ата-бабаларымызды Мысыр елиндеги қуллықтан алып шыққан, көз алдымызда уллы кәраматлар ислеп, пүткил жолымызда хәм халықлар арасынан өткенимизде бизлерди сақлаған Қудайымыз – Жаратқан Ийениң Өзи болады. ¹⁸ Ол бул елде жасаған барлық халықларды хәм аморларды алдымыздан қуўып жиберди. Сонлықтан бизлер де Оған хызмет етеميز. Өйткени Ол – бизлердің Қудайымыз.

¹⁹ Сонда Ешуа халыққа былай деди:

– Бирақ сизлер Жаратқан Ийеге хызмет ете алмайсызлар. Өйткени Ол мухаддес хәм қызғаншақ Қудай. Ол сизлердің жынаятларыңызға хәм гүналарыңызға сабыр етпейди. ²⁰ Егер сизлер Жаратқан Ийени таслап, жат қудайларға хызмет етсеңиз, Өзи бурын сизлерге жақсылық қылған болса да, енди Ол сизлерден жүз бурады хәм сизлерди бәлеге жолықтырып, жоқ етеди.

²¹ Халық Ешуаға:

– Яқ! Бизлер Жаратқан Ийеге хызмет етеميز, – деп жуўап берди.

²² Сонда Ешуа халыққа:

– Жаратқан Ийеге хызмет етеميز деп, таңлағаныңызға өзлериңиз гүўасызлар, – деди.

ⁱЕшек хәрре – албыраў яки қорқыныш мәнисин билдириўи мүмкин.

– Аўа, өзлеримиз гүўамыз, – деп жуўап берди халық.

²³ Ешуа оларға:

– Олай болса, енди өзлериңиздеги жат қудайларды таслаңлар.

Жүреклериңизди Израилдың Қудайы Жаратқан Ийеге бериңлер, – деди.

²⁴ Халық Ешуаға:

– Бизлер Қудайымыз Жаратқан Ийеге хызмет етип, Оның сөзин тыңлаймыз, – деп жуўап берди.

²⁵ Ешуа сол күни Шехемде халық ушын бир миннетлеме алды. Оларға қағыйдалар хәм нызамлар берди. ²⁶ Ешуа бул сөзлерди Қудайдың Нызам китабына да жазып қойды. Кейин бир үлкен тас алып, оны сол жерге, Жаратқан Ийениң Мухаддес мәканы жанындағы емен ағашының астына орнатты. ²⁷ Соң Ешуа пүткил халыққа: «Минекей, бул тас бизлерге гүўа болсын. Себеби ол Жаратқан Ийениң бизлерге айтқан барлық сөзлерин еситти. Қудайға берген үәдемизде турмасак, бул тас бизлерге қарсы гүўа болады», – деди.

Ешунаның өлими

²⁸ Буннан соң, Ешуа халықтың барлығын мүлик етип алған өз жерлерине жиберди.

²⁹ Усы ўақыялардан кейин, Жаратқан Ийениң қулы Нун улы Ешуа бир жүз он жасында қайтыс болды. ³⁰ Оны Эфраимның таўлы үлкесіндеги Гааш таўының арқа тәрәпине, өзине үлес етип берилген Тимнат-Серахқа жерледі.

³¹ Ешунаның тири ўақтында хәм Ешуадан кейин жасап, Жаратқан Ийениң Израил ушын ислеген барлық ислерин билген ақсақаллардың тири ўақтында Израил халқы Жаратқан Ийеге хызмет етті.

³² Израил халқы Мысырдан кетип баратырып, Юсуптиң сүйегин де өзлери менен бирге алып кеткен еди. Олар оны Яқыптың Шехемдеги атызына жерледі. Яқып бул атызды Шехемниң әкеси Хамордың улларынан жүз теңгеге сатып алған еди. Сол жер Юсуптиң урпақларының мүлки болды.

³³ Харонның улы Элазар да қайтыс болды. Ол Эфраимның таўлы үлкесине, улы Пинехасқа берилген Гиба қаласына жерленді.